

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

Rok
sv. Cyrila a Metoda

ROK VIERY 2012

ročník 15
október 2013
číslo 8

Pokračovanie Pochodu „po zrnkách ruženca“

Pokračovanie Pochodu „po zrnkách ruženca“

Už stáročia udivujú návštevníkov vatikánskych múzeí najmä Michelangelove maľby v Sixtínskej kaplnke. Jedna z nich predstavuje obraz Posledného súdu. Tento výjav obsahuje viaceré zaujímavé detaily. V jednej z nich vidno akéhosi muža, ktorý na lane vyťahuje ľudí z predpeklia, ktoré je od zeme oddelené mohutným mrakom. Ak si pozorne všimneme toto lano, zistíme, že to nie je reťaz so zrnčkami, ale ruženec. Táto maľba vyjadruje hlbokú myšlienku, že ruženec zachraňuje od zatratenia, pomáha dostať sa z očistca.

Ruženec je teda záchranný prostriedok, alebo ako ho ktosi výstižne nazval, „zbraňou voči zlu“. Touto „rytmickou modlitbou“ pozeráme na Krista, na jeho tajomstvá v živote, a to očami Panny Márie, jeho matky, pretože ona mala mimoriadnu účasť na jeho živote a najláskavejšie s ním spolupracovala na jeho vykupiteľskom poslaní. Svoju lásku matky, posvätenú Božou milosťou, pripájala k láske svojho Syna, ktorý nás vykúpil obetou lásky.

Ani my však nie sme vylúčení z tejto spolupráce. Naopak, sme pozvaní, podobne ako Panna Mária, prežívať každú etapu svojho života v úzkom vnútornom spojení s Kristom a tak s ním spolupracovať na spáse seba i blížnych. A práve cez modlitbu ruženca chceme sa pozrieť na svoj život, na svoj vzťah s Bohom, ako aj medzi sebou navzájom. Chceme si uvedomiť hodnotu svojho života, ktorý sme dostali aj života ostatných okolo nás.

A tak Pochod za život, ktorý máme v živej pamäti, bol len vonkajším vyjadrením tej hodnoty, ktorú nám dal Boh a nad ktorou rozjímame aj vo svojich modlitbách. Má byť pokračovaním Pochodu „po zrnkách ruženca“, aby sme aj v budúcnosti dokázali ustáť v boji o život, ktorý sa ani zďaleka ešte neskončil.

Marek Hnat

OBSAH

ÚVODNÍK

Pokračovanie Pochodu 2

KATECHÉZA

Nenarodený hlas 4

Homília na 28. nedeľu 6

Dôležitosť rodiny 8

Podme von a bojujme za život! 12

Manifest Pochodu 13

Lazár a boháč 14

Tajomstvo zo života Panny Márie 17

Smrť a umieranie 22

SPEKTRUM MLADÝCH

Dva pochody, dva názory 24

Ahoj deti! 26

Máš problém? 27

Trampoty v manželstve 28

Stalo sa, Stane sa 29

Ohlášky 29

Prehľad bohoslužieb 30

SNÍMKY

Titulka: M. Magda

Vnútoraná predná: M. Magda

Vnútoraná zadná: M. Magda

Vonkajšia zadná: M. Magda ml.,
M. Magda

SPEKTRUM

Vydáva:

Rímskokatolícky farský úrad
vo Vítaze pre vnútornú potrebu

Za vydanie zodpovedá:

Mgr. Marek Hnat so spoločenstvom redakcie

Jazyková úprava: Mgr. Anna Blizmanová

Grafika: Martin Magda

Kontakty: Tel.: 051/791 62 35; 791 61 16

www.vitaz.rimkat.sk

e-mail: vitaz@rimkat.sk,
spektrum@rimkat.sk

číslo účtu: 5037445647/0900

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

ilustračná snímka: Miroslav Stašík

Aj v tomto čísle sa chceme vrátiť k téme života človeka - Božieho stvorenia, k jeho životu od počatia až po jeho predídenie do večnosti.

Drahí naši čitatelia, mnohí z nás sa zúčastnili 22. septembra na Pochode za život v Košiciach a odniesli sme si povzbudenie do nášho celého ďalšieho života. Ja osobne som pri pohľade na také veľké množstvo nádherných ľudí, (bolo nás tam viac ako 80 tisíc) pociťoval v srdci neopísateľnú radosť. Radosť z toho, že nám na kresťanskom Slovensku ide o Život. Veď ako povedal jeden kardinál: „Od vás zo Slovenska je najbližšie k Bohu.“

Toto číslo sme ilustrovali prevažne snímkami z Národného pochodu za život, ktorý sa uskutočnil 22. septembra 2013.

Nenarodený hlas

1. Mamička, ty ma nechceš?

*Necháš ma zomrieť, než sa narodím?
Ved' ani nevieš, či som dcéra, lebo syn.
A či som z lásky nevzišiel?
Nuž dovoľ, načo si vyznávala lásku komusi?
Tma chodila jak nočná hliadka vôkol,
milenca nikto vidieť nemusí.*

5. Mamička, ty ma nechceš?

*Bojíš sa, že otecka mať nebudem?
Môžeš mi klamať, že na vojnu musel ísť,
že výstrel roztrhal vás ako hrdličky,
že zanechal ti brožu, korále a list.
Nepovedz, že ste sa stratili a nenašli,
keď pôjdeš do práce, tak dáš ma do jaslí.*

2. Mamička, ty ma nechceš?

*Bojíš sa, že máš príliš malý byt?
Môžem sa v kútiku aj prikrčiť.
Ved' koľkí ľudia dávno spali vonku,
keď z domu boli triesky plačlivé.
Mamička skryla dieťa do paplónku
a vyšla z pivnice jak z jaskyne.*

6. Mamička, ty ma nechceš?

*A čo keď budeš chcieť vody podať
a osamelá zavolaš stokrát?
A čo keď premeníš sa na starenku?
Kto sa ťa spýta: Mamička, čo je ti?
A kto s tebou, možno chromou, pôjde vonku?
A komu zomrieš niekomu v objatí?*

3. Mamička, ty ma nechceš?

*Bojíš sa, že si vezmem viac na lyžičku?
Ved' by som iba z omrvínok žil,
podobný vrabčiatku, či psíčku.
Natrhal bych horských ostružín.
Za vojny hladní ľudia jedli korenky
a matka predsa dala dieťa do plienky.*

7. Mamička, ty ma nechceš?

*Tak rád by som videl dva najkrajšie skvosty,
slniečko zlaté a hviezdy trblietavé.
Rád by som videl sýkorky a drozdy,
jak hľadia z hniezd, jak z jaslí vyjavené.
Rád by som vidieť ružu, kúsok neba,
ale najviac teba, mamka moja, teba.*

4. Mamička, ty ma nechceš?

*Bojíš sa, že uberiem ti krásy?
Ja si ťa celú premaľujem,
len nech trocha krásy nazberám si.
Vo mne sa môžeš vidieť každý deň,
ved' v dieťatku sa vidí každá mať,
nemusíš do zrkadla pozerieť.*

8. Mamička, ty ma nechceš?

*Snád' nájdem proti rakovine liek,
i proti starnutiu a začnem nový vek.
Ku hviezdám poletím na kozmickej lodi,
po rascu ti pôjdem peši, jak sa chodí.
Kozmickým svetáčkom už budem snád',
domov sa vrátim s tebou sa pomazať.*

Túto báseň od Karla Kapouna mi do telefónu predniesol náš rodák, duchovný otec Ján Biroš, keď som mu oznámil, že témou tohtomesačného časopisu Spektrum bude život. Plánoval ju predniesť aj na Pochode za život v Košiciach, ale Pán ináč nastavil jeho plánovanie.

Prečo ste nemohli byť v Košiciach na Pochode za život?

Do Košíc som sa chystal, tešil som sa. Bol by som na sto percent išiel, ale zavolať ma náš duchovný otec Marek Hnat na zastupovanie. Slúžil som sv. omšu o 10:30, keďže Víťazania odchádzali o 12:00 do Košíc. A mal som svätú omšu aj poobede o 15:00 v našom Kňazskom domove, lebo som mal službu celý týždeň. Ale inak by som bol na tej tribúne a hovoril by som túto báseň! Mnohokrát som ju prednášal do srdc cez celú moju kňazskú činnosť.

Takže ste ju prednášali aj na iných miestach?

Od Jenkoviec na ruských hraniciach až po Dubovicu. Za 42 rokov, vždy keď som mal budúce matky pred sebou na predmanželských prípravách a na prípravách na krst, toto som im recitoval, veru nejedna matka slzu vypustila. Dokonca mi jedni manželia prišli poďakovať za to, že som bol príčinou toho, že sa nerozhodli pre potrat dieťaťa. Darovali mi takú nádhernú výživku, ktorú mám doteraz na očiach tu v Šariši.

ilustračná snímka: Martin Magda

HOMÍLIE

Homília na 28. nedeľu, rok C

V rámci katechézy k Roku viery vám ponúkame pre duchovné obohatenie sa homílie nášho rodáka, kňaza Mgr. Jána Biroša.

Keď ich duchovný otec doniesol do redakcie, veľmi som sa potešil, lebo nám do nášho duchovného života pribudne aj jeho dlhoročný pohľad na našu vieru cez vysluhovanie sv. omší, zložených z bohoslužby slova a bohoslužby obety.

Dôvera a poslušnosť sú podmienkami Božích zázrakov na nás

Drahí bratia a sestry v Kristu, v práve prečítaných lekciami a v evanjeliu sa nám naskytajú dva obrazy Božieho milosrdenstva pre tých, ktorí uverili Bohu.

Prvý obraz pochádza zo starodávnych čias Starého zákona: sýrsky Námán - najvyšší kráľovský úradník, pyšný na seba, na svoju hodnosť, na svoju zem a svoj ľud, je zrazu pokorený hroznou chorobou - malomocenstvom. Strašná to choroba, keď človek zažíva hnie, rozpadá sa ako v hrobe. Pán, nie pán, smrť a choroba si nevyberajú. Aká je hrozná choroba, taká hrozná je aj beznádej. Kedysi ako mladý a zdravý si myslel, že Pána Boha nebude nikdy potrebovať a hľa, teraz je zohavený na nepoznanie. A tak inokedy sebavedomý a pyšný sa v tejto krízovej situácii pokorne obracia k Pánu Bohu a jeho služobníkovi prorokovi. Čo všetko človek podnikne, len aby našiel zdravie. Veľkým šťastím je, ak človek nastúpi správnu cestu. A kráľovský úradník Naman onú cestu k Bohu nastúpil, šiel k pravému Bohu, šiel k pravému prorokovi. Ale i tak, až keď sa úplne pokoril a vzdal sa svojich námie-

tok a do poslednej bodky splnil, čo mu Boh skrze proroka Elizea nariadil, hoci šlo o veci zdanlivo malicherné, až keď prejavil úplnú poddanosť a poslušnosť Božiemu majestátu, keď sa napriek všetkým svojim pochybnostiam až sedem krát okúpil v rieke, až potom sa uzdravil. Jeho telo sa obnovilo ako telo malého dieťaťa a bol čistý.

Druhý obraz nám vyrozprával lekár, evanjelista, svätý Lukáš. A znova sú tu malomocní, tentoraz nie iba jeden, ale desať. Keď vidia prichádzať Pána Ježiša, s veľkou dôverou volajú, ba až kričia: „Ježišu, Syn Dávidov, zmiluj sa nad nami!“ A on im povedal: „Choďte a ukážte sa kňazom.“ A evanjelista Lukáš dodáva: „A keď išli, cestou zbadali, že sú uzdravení.“

Naman mal námietky: „Prečo sa mám v tejto vode okúpať?“ Ale nakoniec poslušol a bol uzdravený. Aj desať malomocných mohlo namietat: „Čo tí kňazi?“ Veď sám Ježiš im vyčítal chyby. Ale oni nenamietali, splnili predpis a boli uzdravení. A v tomto máme poučenie z dnešnej nedeľnej homílie. Boh vždy odmení naozajstnú dôveru, vypočuje prosby, ak sú osožné duši prosiaceho, urobí aj zázrak, ale musí ho predchádzať

a nasledovať pokorná poslušnosť jeho majestátu, všestranná viera a dôstojnosť, doložená životom z viery. Aj každému z tých desiatich malomocných povedal ako toľkým iným uzdraveným: „Tvoja viera ťa uzdravila.“ Niet preto divu, že keď malomocní videli Ježiša, kričali: „Ježišu, učiteľ, zmiluj sa nad nami.“ Ježiš bol pre nich jedinou a poslednou nádejou. V добрôte a pochopení svojho srdca Ježiš hovorí: „Choďte, ukážte sa kňazom.“ Kňazi ich mali totiž podľa Mojžišovho zákona vyhlásiť za zdravých. Po vyhlásení za zdravých sa všetci s radosťou ponáhľali k svojim drahým, žiaľ, zabudnúť na toho, kto im tú radosť daroval. Iba Samaritán si uvedomil, že radosť je darom, za ktorý treba ďakovať.

Svojho času som bol s mojimi bývalými farníkmi na jednej púti. Okrem iného sme navštívili aj ústav pre postihnuté deti. Sestričky zo Slovenska nám detailne ukázali celý ústav. Po prehliadke som si všimol, ako jedna žena plače. Spýtal som sa jej: „Prečo plačete?“ Žena mi povedala: „Mám štyri zdravé, múdre deti a nikdy som za to Pánu Bohu nepoďakovala.“ Vyjadrenie tejto matky aj nás vedie k zamysleniu sa nad vlastným životom. Nad veľ-

kým množstvom tých anonymných dobrodení, ktoré berieme ako samozrejmosť. Kolkokrát za ne ďakujeme Bohu? Nech je pre nás príklad anonymného Samaritána povzbudením pristupovať ku každému dobrodeniu a radosti ako k daru, ktorý nám bol daný, aby sme ho s vďakou rozdávali ďalej a tak vracali nádej tým, ktorí ju tak veľmi potrebujú.

Redaktor Pavol Lim debatoval v jednej relácii s Ing. Miroslavom Sanigom, CSc., vedcom a biológom, ako tento v čase totality stratil vieru. V roku 1993 stratil zrak a lekári ho už odporúčali do invalidného dôchodku. Vtedy si spomenul na Pána Boha a s veľkou vierou, ktorá mu zostala z detstva, odišiel spolu so svojimi príbuznými na Staré Hory. Tam si umyl tvár v studienke a potom s úžasnou dôverou ho viedli do baziliky. Keď otvorili dvere, v tej chvíli sa mu otvorili oči a on zbadal hlavný oltár. Zázrak! Či aj tomuto štyridsaťročnému vedcovi v tej chvíli nepovedal sám Ježiš: „Tvoja viera ťa uzdravila?“

Keď sa tradične v prvú októbrovú nedeľu koná v Košiciach Medzinárodný maratón mieru, raz sa jeho víťazom stal bežec z Kene, navyše prekonal 23 rokov starý rekord. Keď stál tento športovec na stupienku víťazov, ako jediný sa prežehnal, čím sa za svoj výkon poďakoval Pánu Bohu a navonok vyjadril vieru. Kolkí z nás by sa nehanbili tak urobiť, keby sme boli na jeho mieste?

Opravdivá, dokonalá viera v Boha, rovnako ako dôvera a láska k nemu, vyžaduje dôstojnú a dokonalú poslušnosť jeho Božej velebnosti. On je skutočne náš milujúci Oec, ale zároveň najvyšší

múdry vládca a Pán. Rád vypočuje naše prosby, ale len v miere našej pokornej odovzdanosti a poslušnosti Jemu, v miere našej viery v živote. „Tvoja viera ťa uzdravila.“ Skúsili sme už niekedy vážne a vytrvalo prosiť od Pána Boha niečo, napríklad uzdravenie beznádejne chorého dieťaťa na príhovor niektorého svätca? A inej cesty niet. Lebo táto cesta modlitby a dôstojnosti je neomylná. Ako málo ľudí to chápe a pochopí, ako málo ľudí to dokáže, a preto je tak málo zázračných uzdravení, hoci nie sú nemožné. Ale z našej strany je bezpodmienečne potrebná dôsledná a nepochybujúca viera. Veď v evanjeliu podľa svätého Matúša v kapitole 21 čítame: „Veru hovorím vám, ak nebudete mať vieru, nebudete pochybovať a povieť tamtej hore, zdvihni sa a zrúť sa do mora, stane sa vám to. A dostanete všetko, o čo budete s vierou prosiť.“ Veď zázrak je Boží dar, ktorý človekom otrasie, preto ani Boh ním nemôže plytvať pre nič za nič. Teda Pán Boh a úplná viera v neho uzdravuje, lekár a lieky len liečia.

Stretol som sa raz v lekárskej ambulancii s ustarostenou mamičkou. Dohováral som jej, aby uľavila svojmu srdcu a starostiam, chodila aj s deťmi do kostola. „Ach, dôstojný pán, nemám čas. Veď vidíte, že už roky chodím po lekároch.“ Zosmutnel som a šetrne, ale bez okolkov som dodal: „Po doktoroch tak budete chodiť možno až do smrti, ale uzdravíte sa len, ak to bude chcieť Boh, nie lekár a vy!“ Pretože lekár lieči, ale Boh uzdravuje.

Hovoril som so svojim známym. So slzami vďačnosti v očiach mi rozprával, ako sa pred vážnou

operáciou, plný strachu pýtal primára: „Čo si myslíte, pán primár, ako táto operácia dopadne pre mňa, čo so mnou bude?“ A tento pán primár mu povedal: „Ach, môj milý, i my lekári sme ako remeselníci, svoje remeslo robíme čo najstarostlivejšie, liečime, operujeme, ale zdravie a výsledok, teda život má v rukách len sám Boh!“ Áno, lekár lieči, ale len Boh, nezlomná viera a nádej v Boha uzdravuje.

Drahí bratia a sestry, budme vďační! K tomu nás vola svätý Pavol. Vďačnosť, nie slabosť je jedno z najväčších okrás charakteru človeka. Ona je znakom pokory a popretím pýchy, ktorá neuznáva svoju závislosť na druhom a teda ani povinnosť vďačnosti. Vďačnosť je najjemnejšou a najspoločnejšou prosbou o ďalšiu priazeň. Naozaj je hodné, dôstojné a spravodlivé, aby sme vždy a všade vzdávali Bohu vďaky a ľuďom aj za milý pohľad nezabudli poďakovať.

A preto, drahí bratia a sestry v Kristu, dôverujme! Radostne mu dôverujme! Môžeš, Pane, pomôcť, si vševedúci, všemohúci, chceš mi pomôcť, lebo si nekonečná dobrota. Ale my Ti nesmieme vyčítať: „Prečo mi nepomôžeš?“ To by bola urážka a nie dôvera. Kto je On a kto sme my? Nech On vedie a rozhodne. Nechajme na neho spôsob, aj dĺžku utrpenia a čas vypočutia. Zložme na neho všetku svoju starosť a naučme sa trpezlivo a v istote čakať. Možno, že to bude dnes, zajtra, o mesiac, o rok. Ale uvidíš, že budeš môcť povedať: „V Teba, Pane, som dúfal, nebudem zahanbený navyky“. Amen.

Mgr. Ján Biroš

o. Andrej Imrich, pomocný biskup Spišskej diecézy

Dôležitosť rodiny v Božích očiach

V nadväznosti na tému Rodina a život vám, drahí naši čitatelia, ponúkame homíliu zo svätej omše pri sv. Anne v Kluknave 26. júla 2013 (piatok) o 18:00 h

Dôležitosť rodiny v Božích očiach

Milí bratia a sestry, milí pútnici! Pán Boh sa postaral, aby najdôležitejšie osoby v dejinách spásy prišli na svet a mohli vyrastať v usporiadaných rodinách. Takto Pán Ježiš vyrastal v nazaretskej rodine v láskavej opatere Panny Márie a sv. Jozefa a Panna Mária zas vyrastala pod starostlivou ochranou dnešných svätcov, svätého Joachima a svätej Anny. Boli to rodiny síce chudobné, ale usporiadané podľa Božej vôle a Božieho poriadku.

Boh chce, aby dieťa prichádzalo na svet v usporiadanej rodine

Pán Boh tak dáva najavo, že on chce, aby každé dieťa mohlo uzrieť svetlo sveta a vyrastať v usporiadanej rodine - v náručí milujúcej matky a pod ochranou starostlivého otca. Ak to tak nie je, ide alebo o nešťastie alebo o zlyhanie zo strany človeka. Keď napríklad dieťaťu zahynie otec alebo matka, ide o nešťastie. Ale ak zapríčinením človeka prichádza na svet dieťa mimo manželstva alebo sa stane takou sirotou, že ho rodičia dobrovoľne opustia, vtedy ide o nezodpovednosť, ba až zločin. Ide o rovnaký hriech, ak sa rodičia medzi sebou vadia a navzájom sa nenávidia, čím deťom spôsobujú nevýslovné utrpenie.

Rodina - Božia ustanovizeň

Rodina je Božou ustanovizňou pre dobro človeka. Ľudia ju preto nemôžu zlikvidovať. Človek môže zničiť niektoré manželstvo, ale nemá v moci zlikvidovať zo sveta inštitúciu rodiny. Pri sobáši sa nad

novomanželmi Cirkev takto modlí: „Toto manželské spoločenstvo muža a ženy Boh už pri stvorení tak požehnal, že ho nezničil ani dedičný hriech, ani potopa sveta.“ Touto modlitbou Cirkev vyznáva aj vieru v rodinu ako v Božiu ustanovizeň. Človek však môže túto inštitúciu veľmi poškodiť, ba až znetvoriť.

Identita rodiny

Boh rodine určil aj identitu. Teda určil, ako má rodina vyzeráť a ako sa má správať. Výzor a správanie tvoria identitu. Hlavne správanie je dôležitou časťou identity. V dnešnej dobe rodina zažíva množstvo úderov. Vyzerá to tak, ako keby ľudstvo začalo otvorený a neľútostný boj s Bohom. Chce poprieť prirodzené rodinné spoločenstvo, ktoré tvorí muž a žena. Chce zatajiť prirodzenú rozdielnosť medzi mužom a ženou a chce nastoliť pseudomodel manželstva dvoch mužov, či dvoch žien. Dokonca naša fantázia nestačí na to, aby sme dokázali predvídať, akých nezmyslov sa ešte ľudstvo dopustí pri demontáži zdravého prirodzeného modelu rodiny. Lavína sa pohla, nevieme, kedy sa zastaví a aké budú obeť.

K identite rodiny patrí aj poslanie:

„Plodte sa a množte, naplňte zem a podmaňte si ju.“

Manželia sú povolaní k darovaniu života. Dostali úlohu podmaniť si zem. Toto všetko je spojené s námahou i rozkošou. Vnímať však treba, aký cieľ dostalo manželstvo. Cieľom je spolupracovať s Bohom pri darovaní života. Rozkoš nie je cieľom, ale iba dodatkovým bonusom, ktorý k tomu Božia добрôta

pridala.

Rozkoš nemôže patriť medzi základné ľudské práva

Je tu snaha, zatiaľ ešte verejne nedeklarovaná, dať rozkoš na prvé miesto a vyhlásiť právo na rozkoš za základné ľudské právo. Ak všeobecné myslenie a správanie ľudí sa s tým stotožní, ľahko sa to dostane aj do zákonov jednotlivých krajín. Ak sa v rodinnom živote a v živote človeka vôbec vyhlási právo na rozkoš za základné ľudské právo, teda za také právo, ako je právo na život, potom pre rozkoš bude dovolené všetko. Bude dovolené opustiť manželku, či manžela, opustiť deti. Ak rozkoš bude základným ľudským právom, potom pre rozkoš bude dovolené vytvárať akékoľvek zväzky, prípadne žiť v spoločnej domácnosti bez sobáša. Takáto kultúra sa dnes presadzuje a mnohí zákonodarcovia len čakajú, kedy nastane priaznivá spoločenská klíma, aby rozkoš zákonom vyhlásili za základné ľudské právo a tak mohli zavŕšiť víťazstvo nad Božími prikázaniami. Aby mohli bohorúhavým spôsobom nastoliť pseudomodel manželstva a rodiny.

Opustiť otca a matku

K identite manželstva patrí aj opustiť otca a matku a priľnúť k svojej manželke. To je veľmi bolestivé, bolestivé pre rodičov, ktorí sa majú vzdať svojich detí a bolestivé pre deti, ktoré sa majú vzdať svojich rodičov. V tejto oblasti bolo veľa zlyhaní aj v časoch, keď morálka ľudí bola na vysokej úrovni. Nezvládnutie tohto problému spôsobilo veľa sŕz a veľa utrpenia

ilustračná snímka; Martin Magda

v mnohých rodinách.

Byť manželovi, manželke všetkým

Všimnime si ešte jednu udalosť zo Svätého písma, ktorá je známkou manželskej identity. V knihe Genezis čítame, ako si vzal Izák, Abrahámov syn, Rebeku za manželku: „Izák... Vzal si teda Rebeku a ona sa stala jeho ženou. A tak ju miloval, že našiel útechu nad stratou svojej matky.“ (Gen 24, 67). Rebeka sa stala dobrou manželkou preto, že vedela Izákovi nahradiť stratu jeho matky. Stala sa mu teda nielen manželkou, ale aj matkou. Podľa týchto slov k identite manželstva patrí nielen to, aby sa muž stal žene iba manželom a žena mužovi iba manželkou, ale jeden druhému sa musia stať aj otcom, matkou, bratom, sestrou,... aby sa manželský partner mohol uspokojiť nad stratou svojich rodičov i súrodencov, od ktorých sa vzdáľuje a aby sa naplno mohol

darovať svojej rodine.

ZDRAVÁ RODINA POKLAD PRE SPOLOČNOSŤ

Podľa Božieho poriadku usporiadané rodiny sú neuveriteľným prameňom šťastia pre svojich členov a veľkým bohatstvom celej spoločnosti.

V rodine sa človek učí mať úctu k druhým

Manželstvo, ktoré je základom rodiny, začína z lásky medzi mužom a ženou a plodom ich lásky sú deti. Rodina je preto prirodzeným prostredím vzájomnej lásky a úcty. Uprostred rodiny, v atmosfére úcty a lásky, si dieťa osvojuje chápanie ľudskej dôstojnosti a naučí sa mať úctu k sebe i k ostatným ľuďom. Stáva sa z neho nezakomplexovaný a dobroprajný tvorca spoločenstva.

Rodina poskytuje spoločnosti produktívnych ľudí

Ľudia, ktorí majú dobre rodinné zázemie, dokážu byť v každom

povolání spoľahliví a produktívni. Sú veľkým prínosom pre sociálne dobro vlastnej rodiny i celej spoločnosti.

Členovia z rozháraných rodín, či už manželia, ale hlavne deti sa nedokážu sústrediť, nevládu podávať dostatočné výkony, sú viac náchylní k úrazovosti a znehodnocujú sociálne prostredie.

Rodina je školou, ako budovať bezpečie

Nikde na svete sa človek necíti tak bezpečne, ako dieťa v blízkosti svojho otca a matky. V ich prítomnosti sa dieťa cíti bezpečne aj v v lese, aj v tme, aj v cudzom svete.

Ľudia, v ktorých sú hlboko zakorenené rodinné čnosti, dokážu aj vo verejnosti vytvárať prostredie bezpečia. Kto vie byť každému otcom, matkou, bratom, sestrou, všade vytvára prostredie bezpečia, lebo opravdivé bezpečie nadobúdame medzi bratmi. Nie ohrady, nie

pištoľníci, nie dobre vycvičené psy, nie kamerový systém, ale bratské vzťahy sú bezpečím.

Usporiadaná rodina má nízke materiálne nároky

Márnratný syn, keď odchádzal so svojim dedičstvom z otcovho domu, možno si myslel, že to bohatstvo mu vydrží až do smrti, keby aj sto rokov žil. Vo svete však začal taký štýl života, ktorý bol v príkrom protiklade so životom rodiny a rýchlo sa ocitol na mizine. Taký štýl života je finančne veľmi náročný.

Pri rozháraných rodinách, rozvedení otcovia, aj keď majú vysoké platy, nedokážu sa postarať o šťastné detstvo deťom, ktoré opustili. Ak chcú finančne zabezpečiť opustenú rodinu a postarať sa o svoju „novú rodinu“, sú pod veľkým tlakom zohnať peniaze, niekedy možno aj nečestným spôsobom.

Ľudia z rozháraných rodín niekedy žijú finančne veľmi drahý a pritom veľmi biedny život. Naproti tomu v usporiadaných rodinách aj pri nízkych príjmoch dosahujú veľmi slušnú úroveň, vzhľadom na ich príjmy. Dôstojný ľudský život sa najlacnejším spôsobom dosahuje v usporiadaných rodinách.

Rodina učí správne vzťahu k vlastníctvu

V rodine už malé dieťa objavuje, že niektoré veci máme spoločné a niektoré sú úplne moje. Dom je spoločný pre všetkých členov rodiny, ale topánky má každý vlastné. V rodine sa však človek učí, že aj to naše musím chrániť a šetriť, akoby bolo moje, ale pritom nemôžem sa k tomu stavať tak, akoby to bolo len moje. V rodine už dieťa vníma, že k bratovým veciam musím pristupovať s úctou. Nesmiem ich pošliapať, porozhadzovať, nesmiem ich nijako poškodiť, keby som tak

urobil, spravím mu nielen škodu, ale ho tým aj znevážim, či potupím. Tam sa pestuje vedomie, že aj to, čo je moje, môže niekedy poslúžiť bratovi a to bratove niekedy môže poslúžiť mne.

Tak sa v zdravej rodine od útleho detstva pestuje poznanie, že majetok môže byť spoločný a súkromný. Ten súkromný môže byť môj, alebo niekoho iného, teda cudzí. V rodine sa pestuje správny vzťah k svojmu majetku, k majetku spoločnému a k majetku cudziemu.

Tu korení aj schopnosť ľudí, aby na spoločnom pracovali tak radostne, akoby pracovali na svojom, aby sa zo spoločného tešili tak, ako zo svojho. Veľmi sa tým pozdvihne materiálny blahobyt všetkých.

Sociálne deštruktívne sa správajú tí, ktorí si nevážia spoločný majetok, ktorí nemajú úctu k cudziemu majetku a ktorí svojím majetkom nedokážu poslúžiť iným.

Nie je to dobré sociálne prostredie, ak sú byty čisté a elegantné, ale schodište, ktoré ku nim vedie, je ako špinavé páchnuce smetisko. Ak sú verejné priestory, ktoré sú našim spoločným majetkom špinavé, plné smetí, zdemolované, či inak vandalisticky poškodené.

Rodina vedie k zdravému patriotizmu - vlastenectvu

V rodine si otec a matka jasne uvedomujú, že sa majú dobre postarať o svoju rodinu. Bez toho, aby ich niekto k tomu nútil, veľmi obetavo zabezpečujú pre všetkých členov rodiny bývanie, oblečenie, chlieb a všetko, čo rodina potrebuje. Pocit zodpovednosti za rodinu je základným citom patriotizmu, v rodine sa mu najlepšie naučíme.

V spoločnosti sú aj širšie spoločenstvá, ako je rodina. Je tu obec, škola, firma, región, národ, štát.

Každý, kto je na čele akéhokoľvek spoločenstva, ak si uvedomuje zodpovednosť za toto spoločenstvo a dobre sa oň stará, je správnym patriotom.

Kto sa tak stará o svoju rodinu, že je užitočná celej spoločnosti, svojim patriotizmom prispieva k budovaniu spoločného dobra, ktoré presahuje hranice rodiny, či hranice toho spoločenstva, za ktoré zodpovedá. Kresťanský patriotizmus má byť taký, ktorý starajúc sa o tých, za ktorých má zodpovednosť, prispieva k spoločnému dobru.

Usporiadaná rodina vychováva k sociálnemu citu

Ak je v rodine chorý otec, spoločí sa s ním všetci členovia rodiny. To platí o chorej matke i chorých deťoch. Ak jeden člen rodiny dosiahne úspech, tešia sa s ním všetci. Ak sa jeden ulieva a chce žiť na úkor iných, v zdravej rodine sa to veľmi rýchlo odhalí a dá sa mu to najavo. Kto by chcel v zdravej rodine žiť na úkor iných, nebude sa tam dobre cítiť a pravdepodobne zuteká z domu ako márnratný syn.

Otec márnratného syna mal zdravý sociálny cit. Pretože bol mužom zásadovým, doprial márnivému synovi aj biedu, ktorá ho čakala pri prasatách. Keď ale syn robil pokánie, ujal sa ho, aby mu z biedy pomohol. Staršieho syna, ktorý bol tvrdo neľútostný, musel vychovávať k milosrdenstvu. V zdravej rodine nemá miesto príživníctvo, nemá miesto podpora lenivcov a márnratníkov, tam nemá miesto ani bezcitná tvrdosť.

V zdravej rodine sa pestuje pracovitosť a zodpovednosť. Voči ľahkomyselným zásadovosť, voči kajúcnikom odpúšťajúce a pomáhajúce milosrdenstvo a voči bezcitnej tvrdosti v rodine vystupuje pre-

ilustračná snímka: Martin Magda

svieďajúca láska. Takúto rodinu vytváral otec márnوترatného syna a svojim synom - asociálom ukázal príklad sociálneho správania. Jeden jeho syn sa stal asociálom svojou márnوترatnosťou a druhý svojou nemilosrdnou tvrdosťou.

Otcovia so zdravým sociálnym postojom môžu aj svojim zblúdným deťom ukázať, ako sa buduje pravé sociálne prostredie.

Užitočnosť veriacej katolíckej rodiny

Čo sme tu vymenovali, to sú dobrodenia, ktorými zdravá rodina prispieva v spoločnosti k pozemskému dobru. Vy, čo ste tu prítomní, tvoríte katolícke rodiny. V katolíckych rodinách, ak sú usporiadané, prostredníctvom viery tvorbou pozemského dobra oslavujeme aj Boha. Lebo, keď v Boha veríme, všetko robíme nielen pre dobro bratov, ale aj na slávu Božiu. Tým dávame svojim námahám a sna-

ženiam nadprirodzenú kvalitu. Ich hodnota je nevysloviteľná.

V usporiadaných katolíckych rodinách deti nadobúdajú dar viery z pokolenia na pokolenie s takou ľahkosťou, s akou sa zmocňujú materinskej reči. Matky nás neučili reč, ony sa k nám len prihovárali a my sme sa tejto reči tak ľahko zmocnili. Matky nás neučili modliť sa, ony sa modlili s nami. Vieru, modlitbu, slávenie nedele, zachovávanie piatkov, ochotu páčiť sa Bohu, toto všetko sme od našich veriacich rodičov pojali do života tak ľahko ako materinskú reč. Ako nádherne už malé deti vedia milovať Boha a akým veľkým povzbudením vo viere sú pre svojich rodičov práve tie malé deti. Katolícke rodiny majú najväčšiu zásluhu pri odovzdávaní viery a pri budovaní Božieho kráľovstva.

Záver

Uvedomujeme si, čím všetkým je

rodina pre každého jednotlivca i pre celú spoločnosť, preto s veľkými obavami sledujeme cielenú a nemilosrdnú demontáž Božieho modelu rodiny v dnešnej dobe. Jej následky na prvom mieste postihnú tých najbezbrannejších. Bezmocné a nevinné deti, ktoré sa stanú sirotami žijúcich rodičov. Potom postihnú bezmocné opustené ženy - matky, ktoré nebudú vládvať užívať svoje deti. Rozvrat manželstiev a rodín zanechá svoje stopy aj v duši mužov, ktorí stratia pre človeka tak dôležité rodinné zázemie.

Pod ťarchou uvedených obáv povzbudme sa slovami liturgie: Manželské spoločenstvo muža a ženy Boh už na počiatku tak požehnal, že ho nezničil ani dedičný hriech, ani potopa sveta. Preto vieme, že ono prežije aj novodobú lavínu rozkošnictva.

*Mons. Andrej Imrich,
pomocný biskup Spišskej diecézy*

Pod'me von a bojujme za život!

bolo heslom Národného pochodu za život, ktorý sa 22. septembra 2013 uskutočnil v Košiciach. Pochodu sa zúčastnilo vyše 80 tisíc účastníkov.

ilustračná snímka: Martin Magda

Pochod sa podľa organizátorov rodil viac ako rok. „Spolu s kolegami z prolife hnutia sme dospeli k presvedčeniu, že jediný účinný spôsob ako všetkých upozorniť na ochranu života je pochod, teda „hlasovanie nôh“,“ povedal tajomník prípravného výboru pochodu Marek Michalčík. Pochodom chceli organizátori upozorniť na dôstojnosť ľudského života a rodiny založenej manželstvom muža a ženy ako najlepšie miesto pre život. „Národný pochod za život je vyvrcholením dlhoročného úsilia za presadenie kultúry života a reakcia na rastúce spochybňovanie hodnoty ľudského života a rodiny ako ideálneho miesta pre prijatie života. Košice, ako terajšie európske hlavné mesto kultúry bolo vhodným

miestom na národný apel ochrany života, ako základného kultúrneho prejavu,“ povedal ďalší z organizátorov kňaz Dušan Škurla.

Program Národného pochodu za život sa začal už v piatok 20. 9. o 18:00 ekumenickou bohoslužbou v evanjelickom chráme na Mlynskej ulici. Pokračoval v sobotu poobede od 13:00 workshopmi na rôzne témy ako: eutanázia, angažovanosť za ochranu života, antikoncepcia, presadzovanie ochrany života v politike, potratová tableta, sexuálna výchova, gender ideológia, regulácia počatia a pod.

V nedeľu doobeda od 9:00 v 16 kostoloch celebroidali 4 gréckokatolícki a 12 rímskokatolícki biskupi sv. omše s prolife úmyslami a za

Národný pochod za život. Počet celebrujúcich biskupov je košickým historickým rekordom. Medzi cirkvami, ktoré podporujú pochod popri Katolíckej cirkvi sú aj cirkvi združené v Ekumenickom spoločenstve na území mesta Košice a Ekumenická rada cirkví v SR. Už od obeda sa ľudia začali zhromažďovať pred hlavným pódium na Hlavnej ulici, na ktorom vystúpili rečníci z oblasti verejného života, kultúry, cirkvi, politiky na Slovensku i v zahraničí. Hudobný program zabezpečila skupina Komajota a ďalší.

Oficiálne sa Národný pochod za život začal o 14:30 po prečítaní Manifestu Národného pochodu za život.

*spoluorganizátor Pochodu za život
Fabián Novotný*

Manifest Národného pochodu za život 2013

My, účastníci Národného pochodu za život, sme sa dnes 22. septembra 2013 zišli v Košiciach, aby sme verejne vyjadrili naše presvedčenie, že:

- život každého človeka je neoceniteľný, preto má byť bezpodmienečne chránený počas celej jeho dĺžky od počatia po prirodzenú smrť a má byť rešpektovaná jeho ľudská dôstojnosť,
- rovnako má byť osobitným spôsobom chránená a podporovaná rodina založená manželstvom muža a ženy, nakoľko iba v takejto rodine sa vytvárajú ideálne podmienky na vznik a rozvoj života človeka,
- starostlivosť o deti a ich výchova je právom a zodpovednosťou rodičov, deti majú právo na rodičovskú ochranu, výchovu a starostlivosť.

Ako členovia tejto spoločnosti sme si vedomí našej spoluviny za súčasný stav, kedy sme pričasto ako súčasť mlčiacej väčšiny nebránili právo na život a nevytvárali vhodné podmienky na jeho rozvoj. Súčasný stav je natoľko vážny, že nás vyzýva ku konkrétnym činom, vyzýva nás postaviť sa za ochranu každého jedného človeka, aj toho nenarodeného.

Vyzývame preto všetkých ľudí dobrej vôle, aby sa konkrétne zasadili za:

1. ochranu a úctu ku každému človeku od jeho počatia po prirodzenú smrť a šírenie týchto hodnôt v našej spoločnosti;
2. rešpektovanie dôstojnosti každého človeka;
3. pomoc ľuďom v núdzi, osobitne tehotným ženám, mnohopočetným rodinám a rodinám v ťažkej životnej situácii,
4. ukončenie zločinov na nevinných nenarodených deťoch a násillia páchaného na ženách v mene „možnosti voľby“,
5. ochranu manželstva muža a ženy ako kolísky života a základnej bunky spoločnosti,
6. rešpekt a garanciu osobitného práva rodičov na výchovu svojich detí.

Osobitne vyzývame všetkých verejných činiteľov, zvlášť poslancov NR SR, vládu SR a všetky štátne inštitúcie, aby:

1. vytvorili legislatívne podmienky na to, aby bol chránený každý človek od počatia po prirodzenú smrť,
2. legislatívnym spôsobom zabezpečili ochranu manželstva muža a ženy ako jedinečného a ničím nenahradiťelného zväzku, ktorý je rešpektovaním prirodzeného zákona rozpoznateľného rozumom,
3. vytvorili také poradné a podporné mechanizmy ako aj ekonomické a sociálne podmienky, v ktorých by sa rodiny nebáli prijímať deti,
4. aktívne podporili také inštitúcie, ktoré sú zamerané na pomoc rodinám v núdzi a tehotným ženám, aby nemuseli uvažovať o potrate.

Vedomí si svojej zodpovednosti v minulosti, dnes i za budúcnosť našich detí a celej spoločnosti kráčame tu dnes pokojne, ale zároveň odhodlane a jednoznačne. Naše úsilie nie je jednorazovým počínom, ale pevným rozhodnutím vytrvať v úsilí, aby sme spoločne dosiahli tieto ciele.

Nech nám v tom Pán Boh pomáha!

Účastníci Národného pochodu za život 2013, Košice 22. 9. 2013

Lazár a boháč

boli témou príhovoru vzácneho hosťa našej „katedrály“ Mons. Vladimíra Stahovca, rektora Ústavu sv Cyrila a Metoda v Ríme

Neustále počúvame v televízii v rozličných reláciách, v rozličných reportážach, ako v západnej spoločnosti, a my sa rátame myslím ku spoločnosti západnej, aspoň pokiaľ sa to dotýka intelektuálneho života aj intelektuálneho dedičstva, tradície.

Naše Slovensko sa zaradzuje týmto spôsobom do západnej Európy a počúvame potom ako v západnej kultúre, v západnej Európe v ostatnom čase sa akosi stále viac a viac prehľbuje priepasť medzi chudobou a tými, ktorí sú bohatí. Medzi ľuďmi, ktorí často trpia núdzu a tými, ktorí majú prebytok, medzi tými, ktorí počítajú každý cent od výplaty k výplate a tými, ktorí nevedia ako minúť peniaze a tak cestujú, aby sa zúčastnili futbalových zápasov Champions league a nebanujú dať ani desaťtisíc euro za takýto zápas. Rastie priepasť medzi chudobnou časťou našej spoločnosti a tými, ktorí oplývajú bohatstvom.

Keď ste počúvali dnešné evanjelium, istotne vám napadol práve tento moment, počúvajúc históriu Lazára a boháča. Čo nám ale chce povedať týmto evanjeliom Lukáš, ktorý zaznamenal epizódu, ktorú rozprával Pán Ježiš v podobenstve? Vráťme sa, aby sme sa dostali do obrazu dnešného podobenstva a dnešného evanjelia, o týždeň dozadu. V predchádzajúcu nedeľu sme čítali evanjelium z Lukáša tak isto ako dnes a tak isto ako dnes to bola 16. kapitola. Boli to verše 16 a 13. Spomeniete si, o čom bolo minulé evanjelium? O nepoctivom správcovi, ktorého keď

jeho pán chce prepustiť, povoláva si sluhov svojho pána, dlžníkov svojho pána a odpúšťa im veľmi rafinovaným spôsobom dlh, ktorý majú voči jeho pánovi. A tak sme prišli minulú nedeľu, keď sme počúvali slová v poslednom odseku, k záveru: „Nijaký sluha nemôže slúžiť dvom pánom, pretože jedného bude milovať a druhého nenávidieť.“ Posledná veta bola: „Nemôžete slúžiť aj Bohu aj mamone“. Dnes sme čítali evanjelium toho istého Lukáša, 16. kapitolu, teda tú istú, ale nezačali sme od 14. verša, ako by sme logicky mohli pokračovať, ale až od 19. Čítali sme: „Bol istý bohatý človek...“, ale medzi 13. a tým 19. veršom sú dôležité ďalšie verše, ktoré vám teraz ponúknem, a ktoré si myslím, že nám veľmi môžu pomôcť, aby sme pochopili význam dnešného evanjelia a dnešného podobenstva.

A tak teda po tom, čo Ježiš hovorí: „Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone“, pokračuje evanjelista Lukáš takto: „Toto všetko počúvali aj farizeji...“ a teraz nasleduje dôležitá charakteristika farizejov od Lukáša „... ktorí mali radi peniaze a posmievali sa mu, preto im povedal: „Vy sa robíte pred ľuďmi spravodlivými, ale Boh pozná vaše srdcia, lebo čo je u ľudí vznešené, pred Bohom je ohavné.“ Ideme ku koreňu veci. Mali radi peniaze, tak je to v našom preklade. V doslovnom preklade z gréčtiny by bolo, že boli priľnutí k peniazom, boli pripútaní, prilepení k peniazom a posmievali sa mu. Tam je to grécke slovo, ktoré by sme my preložili, že

chodili okolo Ježiša so zdvihnutým nosom. Ešte predtým 15. kapitolu Lukášovho evanjelia, ktorá je u Lukáša veľmi vzácna a veľmi nádherná, poznáte to, začína podobenstvom o márnoträtom synovi a o milujúcom otcovi. Tam, keď farizeji počúvali Ježiša Krista, tak Lukáš uvádza hneď v prvom verši, že „farizeji šomrali proti menu a povedali: kto je to, že nás takto poučá?“ Zatiaľ len šomrali, dnes už sa mu posmievali. A teda už neprotirečia len učeniu, ktoré im on predkladá, ale kontestujú aj jeho samého, osobu Ježiša Krista a tak počujú tie tvrdé slová. „Vy sa robíte pred ľuďmi spravodlivými, ale Boh pozná vaše srdcia, lebo čo je pred ľuďmi vznešené, pred Bohom je ohavné.“ Tu myslím, milí bratia a sestry, máme odpoveď na našu otázku, čo asi nám chce dnešné evanjelium, dnešné podobenstvo povedať. Tu je odpoveď, komu je určené dnešné evanjelium, dnešná parabola. Len trocha otvorím zátvorku parabola - podobenstvo. Literárny útvar, ktorý Ježiš veľmi často využíva, doslova majstrovsky, zoberte si mnohé jeho podobenstvá a spomeňte si na hociktoré. O drachme, o stratenej ovečke, o márnoträtom synovi, o samaritánovi. Na čo Ježiš využíva podobenstvo? Keď ho predstavuje svojim poslucháčom, tak ich vťahuje do deja. To nie je len sucho povedaná nejaká pravda, ale človek sa cíti vtiahnutý do deja, keď Ježiš rozpráva, aj o tom boháčovi a Lazárovi. Všetci sme to cítili, ako nás vtiahlo to podobenstvo do vnútra. Stali sme sa doslova

ilustračná snímka: Martin Magda

aktérmi tohto podobenstva. A prežívali sme ho. Dnešnou parabolou, dnešným podobenstvom chce Ježiš dať lekciu, alebo chce poučiť tých, ktorí majú radi peniaze. Ale nestačí povedať iba toto, žeby chcel poučiť iba tých, ktorí majú radi peniaze. Mať rád peniaze ešte samo o sebe nie je zlé, naopak tie peniaze potrebujeme, ako by sme inak žili? Ale to evanjelium je určené tým, ktorí majú radi peniaze, ale nevšimajú si druhého človeka, keď je v núdzi. Tam je báza, tam je základ. Predkladá nám teda podobenstvo, ktoré máme pred sebou a v prvej časti tohto podobenstva nachádzame významné protiklady. Máme tu dve osoby. Je tu bohatý človek a je tu Lazár. Bohatý je oblečený do bohatých šiat, do purpuru a kmenu. V protiklade k nemu je tu Lazár, ktorý je oblečený do svojej špinavosti, do svojich vredov, do svojho chrastavého tela. Protiklad. Boháč,

ktorý prepichovo hoduje, na druhej strane ako protiklad Lazár, ktorý čaká na odrobinky z boháčovho stola. Tu treba chápať tie odrobinky možno ani nie to, čo zvyšuje, ale to, do čoho si utieral boháč ruky, keď sa najedol - mal špinavé ruky od jedla, odhadzoval a Lazar aj za týmto čakal. V tejto prvej časti podobenstva je aj zmienka o psoch. Pre Izraelitu bol pes nečisté zviera, pes bolo čosi podradné, preto aj židia Izraeliti nazývali Samaritánov, ktorými otrasne pohrdali, psami. A vidíte, pes je to nečisté, podradné zviera pre žida ten, ktorý si všima biedu človeka. A robí všetko preto, čo len vládze, aby mu uľavil v jeho ťažkej situácii, líže mu rany. Pes si všimol, boháč nie. Ale aj tak Ježiš v Lukášovom evanjeliu, aspoň v tejto časti, neodsudzuje boháča. Nepripisuje mu vinu, ani ho neodsudzuje za to, že odmieta Lazára. Tu je dôležitý problém, že boháč

nevidí biedu toho človeka, ktorý žije blízko pri jeho bráne. To je to, čo oddeľuje boháča od žobráka, oddeľuje žobráka od skutočného života. Čo je tou bránou? To je to jeho bohatstvo, jeho sebestačnosť, jeho namyslenosť. A teda, keď aj Lukáš výslovne odsudzuje boháča, čitateľ tejto paraboly, ten, kto sa ponoril a bol vtiahnutý do tohto deja, cíti hnev voči boháčovi. Ako sa môže správať takto človek, keď má pod sebou a blízko seba človeka, ktorý je v takej biede? A ešte jedna vec, ktorú treba zdôrazniť pri čítaní dnešného evanjelia. Lazár, teda ten chudobný má meno, boháč meno nemá. Lazárovo meno by sme mohli preložiť asi v tomto zmysle: Boh príde a pomôže – Lazar, Eleazar – el to je Boh. A vskutku, prichádza do druhej časti tohto podobenstva. Prichádza k smrti, zomrie Lazár, zomrie aj boháč. A tu sa všetko obracia. Lazár sa dostáva hneď

ilustračná snímka: Martin Magda

do Iona Abrahámovho, čo viac si mohol želať, ako prežívať večnosť v lone svojho otca Abraháma. Boháč bol pochovaný, tak to hovorí Lukáš, a prežíva pekelné muky. Tu sme v bode, milí bratia a sestry, kedy môžeme ukončiť našu reflexiu nad tým, čo nám chce predstaviť dnešné evanjelium, dnešné podobstvo. Boh sa stará o svojich, o slabých, celý Starý zákon je o tom. Keď čítate Starý zákon a keď čítate Deuteronomium, predpisy, ktoré Boh dáva Mojžišovi. To, o koho sa Boh najviac stará, na kom mu najviac záleží, sú kto? Tri skupiny ľudí - vdovy, siroty a cudzinci. To sú ľudia, ktorí sú na okraji spoločnosti. Vdova, ktorá bez manžela prakticky nemala postavenie v spoločnosti. Siroty a cudzinci o ktorých zvlášť mimoriadnym spôsobom sa Boh stará. Takto to ide celým Starým zákonom a takto to predstavuje aj Ježiš vo svojom evanjeliu. Na kom

mu najviac záleží? Na tých, ktorí sú na okraji spoločnosti, ale nedá sa povedať a nechcem tu teraz povedať, že na sú okraji spoločnosti, pretože majú zlé postavenie, ale v Ježišom momente sa prenášame do teologického miesta. Kto je na okraji židovskej spoločnosti, ktorá má za svojho vládcu a za celý svoj stred svojej existencie Boha? Sú to hriešnici. Hriešnik je na okraji spoločnosti, lebo hriešnik odmieta Boha, zákon Boží. A preto prišiel Ježiš Kristus, aby sa postaral o tých, ktorí sú celkom na kraji spoločnosti - o hriešnikov. Vidíme tu teda ten teologický posun zo Starého do Nového zákona. A tak tí, ktorí sú na okraji spoločnosti, tí ktorí sú, dá sa povedať hladní, biedni, ktorí majú vedy, ktorým život v toku života priniesie, tí sú v prvom záujme Boha a jeho Syna Ježiša Krista. Chceme tu poukázať na toto: všimnite si Svätého Otca Františka,

jeho konanie, v akom smere je jeho pastorácia, jeho pontifikát, kam on ide? Všimajte si deti, všimajte si chorých, ku ktorým sa skláňa, všimajte si jeho prejavy o tom, keď hovorí v prvom rade o chudobe, o prenasledovaných, o tých, ktorí sú v spoločnosti na boku. A tak teraz, keď chceme istým spôsobom zakončiť túto našu reflexiu, alebo toto naše spoločné rozjímanie nad dnešným evanjeliom, chceme prísť k bodu, v ktorom nám prichádza na myseľ jeden odkaz. Boháč, môžeme to tak povedať, za svojho života ignoroval, nepočúval Mojžiša a prorokov, nedodržiaval zákon. Taký istý osud postihne tých, ktorí ignorujú odporúčania, učenia Ježiša Krista. V jednej vete povedané celé dnešné evanjelium. A dovoľte mi, aby som si pomohol, aby sme si na príklade ukázali, ako v praxi by sme sa mali správať, počúvajúc dnešné evanjelium. Čo by sme si mali odniesť

do budúceho týždňa? Pomôžem si vynikajúcim spôsobom, ako to urobil predchodca Ježiša Krista Ján Krstiteľ. Prichádzali k nemu zástupy. Predstavme si ho pri rieke Jordán, ako za ním chodia zástupy, prichádzali k nemu, aby sa mu dali pokrstiť. A on hovoril: „Hadie plemeno, kto vám ukázal, ako uniknúť nastávajúcemu hnevu?“ A tu je jeho odporúčanie a odporúčanie učenia dnešného evanjelia: „prinášajte teda ovocie hodné pokánia a nepokúšajte sa nahovárať si, našim otcom je Abrahám, lebo vravím vám, Boh môže v Abrahámovi vzbudiť deti z týchto kameňov“. A zástupy sa ho pýtali: „Čo teda máme robiť?“ A on im povedal: „Kto má dvoje šiat, nech dá tomu, čo nemá nijaké a kto má jedlo, nech urobí podobne“. Vysvetlené evanjeliom.

Odkaz pre nás. Môžeme si možno povedať, ako ja tu vo Víťaze, alebo kdekoľvek inde v mojom malom priestore, kde žijem, môžem zmierniť hlad vo svete? Keď si predstavíme a spomenieme si, koľko poznáme ľudí, ktorí sú v biede? Často nimi opovrhujeme, pretože ich stretávame špinavých, azda s časopisom *Nota bene* v ruke. A priznajme si, často možno nimi pohrdame. Postoj učeníka Ježiša Krista má byť iný. Kto má dvoje šiat, nech sa podelí, kto má viac jedla... Nevyriešime svetový problém hladu, nevyriešime svetový problém, ktorý rozdeľuje bohatých od chudobných, nezmenšíme priepasť, ale vieme aspoň urobiť jeden krok vo vzťahu k tým, ktorí žijú v našej blízkosti a sú v núdzi. A toto bude naša kvapka v mori, ktorou môžeme realizovať evanjelium a takto budovať Božie kráľovstvo. Pochválený buď Ježiš Kristus.

Mons. Vladimír Stahovec

Tajomstvá zo života Panny Márie

V mesiaci Ružencovej Panny Márie vám chceme ponúknuť čítanie z praktickej príručky pre každého kresťana Viera do vrecka - Tajomstvá zo života Panny Márie od autora ThLic. Petra Mášika, ktorý je kňazom v Bratislavskej arcidiecéze. Študoval teológiu na CMBF Univerzity Komenského v Bratislave a na Pápežskej univerzite Svätého kríža v Ríme. Od roku 2000 prednáša dogmatickú teológiu na CMBF Univerzity Komenského v Bratislave.

NARODENIE PANNY MÁRIE A JEJ DETSTVO

Moderné technológie umožňujú digitalizáciu mnohých archívnych dokumentov. Tieto materiály sa potom stávajú prístupné širokému okruhu používateľov internetu. Takto sa dostali na internet aj farské matriky z minulých storočí. V súčasnosti mnohí ľudia využívajú možnosť nahliadnuť do starých záznamov, aby našli svoj rodokmeň. Je celkom prirodzené túžiť po poznaní svojich predkov, poznať ich mená, dátumy narodenia, niečo z ich životných príbehov. Zmienené dostupné dokumenty umožňujú ísť ďalej do minulosti aj niekoľko stáročí. Výsledkom takéhoto pátrania, ktoré si však vyžaduje čas a trpezlivosť, môže byť rodokmeň rodiny, ktorý mapuje dejiny rodu.

Až na niekoľko výnimiek, apokryfy ponúkajú čitateľom senzáčné odhalenia, ktoré podľa nich môžu otriast dejinami.

V židovskej tradícii mali rodokmene veľmi dôležitú úlohu. Neboli vryté do nijakého média, ale zostávali pevne uložené v pamätiach ľudí, ktorí sa učili mená svojho rodokmeňa naspamäť. Staroveký človek mal túto schopnosť

celkom dobre rozvinutú. Kanonické evanjeliá, ktoré zachytávajú udalosti okolo narodenia a detstva Ježiša Krista, obsahujú aj jeho rodokmeň. Matúšovo evanjelium začína rodokmeňom Ježiša Krista. Matúš postupuje od Abraháma, Izáka, Jakuba, Júdu až k Dávidovi. Od Dávida cez Šalamúna až k Jakubovi, ktorý bol otcom Jozefa, manžela Panny Márie (pórov. Mt 1, 1-17). Lukáš vo svojom evanjeliu uvádza Ježišov rodokmeň až v 3. kapitole, hneď po opísaní jeho krstu v Jordáne. Postupuje však opačne. Začína u Ježiša. Uvádza, ako si ľudia mysleli, že je synom Jozefa, ktorý bol synom Heliho, a potom pokračuje vo vymenúvaní rodokmeňa až po Adama (pórov. Lk 3, 23 - 38). Evanjeliá teda prinášajú rodokmeň Jozefa, ktorý bol považovaný za Ježišovho otca a pred izraelským zákonom bol hlavou Svätej rodiny. Bolo to zároveň v náboženskej a kultúrnej situácii židovského národa v Ježišovej dobe pochopiteľné a vlastne nevyhnutné, aby sa uvádzal rodokmeň po otcovi a mužských predkoch.

Apokryfy na scéne

Po napísaní kanonických spisov sa celkom prirodzene začínajú nové generácie kresťanov zaují-

mať aj o detstvo Ježiša Krista, o jeho širšiu rodinu a tiež o predkov jeho matky. Všetko sú to skutočnosti, o ktorých kanonické evanjeliá mlčia. Vznikajú tak mnohé spisy, ktoré nie sú súčasťou Svätého písma, a nazývame ich apokryfy. Je ich veľa a majú rôznu teologickú, duchovnú a historickú hodnotu. Grécky výraz apókryfos znamená skrytý, utajovaný (spis). Neskôr získava negatívny význam nepravý, falošný. Apokryfná literatúra týkajúca sa udalostí Nového zákona vznikala zväčša v 2. až 5. storočí, teda po vzniku inšpirovaných biblických spisov.

Cirkev pristupovala k apokryfom od začiatku zdržanlivo a kriticky. Hoci prameňom pre apokryfy sú inšpirované biblické spisy, na rozdiel od nich sú plné nábožnej fantázie a niekedy aj podozrivých filozofií. Opisujú enormný počet zázrakov a uspokojujú ľudskú zvedavosť detailmi, o ktorých evanjeliá múdro mlčia. Niektoré tvrdenia v spisoch o Ježišovi sú podložené takým spôsobom, že slová svojho učenia vkladajú do Ježišových úst, aby tak ich učenia dostalo hodnovernosť. Na druhej strane nie všetko, čo je v apokryfoch, je nutne vymyslené.

V súčasnosti je o apokryfy nebyvalý záujem a veľa sa o nich píše. Mnohí autori falošne tvrdia, že Cirkev stáročia apokryfy tajila a zakazovala. Znovu a znovu sa predkladá mýtus, že Cirkev tajila skutočnosti, ktoré jej boli nepríjemné a ohrozovali jej existenciu. Vzniká okolo apokryfov efekt zakázaného ovocia, ktoré najlepšie chutí. Kým na jednej strane sa spochybňuje historická dôveryhodnosť kanonických spisov, ktoré sú pre kresťanov základným pra-

meňom Božieho slova, na druhej strane sa nekriticky preberá ako isté a pravdivé všetko, čo sa nachádza v apo-kryfných spisoch. Stačí zísť do kníhkupectva a zistíte, aká bohatá literatúra existuje o týchto starých spisov. Vo väčšine prípadov ich píše neodborní a nekompetentní autori, ktorí nemajú potrebné vedomosti a vzdelanie. Ponúkajú čitateľom senzačné odhalené, historické pravdy, ktoré podľa nich môžu otriastať dejinami.

Z týchto dôvodov zasa vznikla medzi kazateľmi, teológmi a kňazmi akási averzia voči apokryfom. Keď sa o nich hovorí, skoro automaticky sa zapne mechanizmus, ktorý ich spája so znevažovaním Cirkvi a tradície. Vzniká akoby strach pred nimi a po strachu nasleduje nezáujem. Už samotný názov apokryf (nepravý, falošný, utajovaný spis) vzbudzuje negatívny dojem. Tieto spisy však tak nenazvala Cirkev a nevolali sa tak od počiatku. Týmto názvom boli pomenované až oveľa neskôr a mnohé z nich mali aj určitú úctu a vplyv na vytváranie tradície. Žiaľ, v súčasnosti sme svedkami skutočných mediálnych a reklamných kampaní, ktoré - či už pre získanie veľkej sledovanosti, alebo aj s priamym cieľom spochybniť autoritu Cirkvi - vytvárajú reportáže, domnienky a skutočné vzdušné zámky, pričom hromadia klamstvo na klamstvo, polopравdu na polopравdu. Apokryfná literatúra je príliš široký fenomén na to, aby sa dala hodnotiť ako celok. Sú v nej spisy z rôznych období, z rôznych geografických oblastí. Treba odlišť literárne druhy, apokryfné evanjeliá treba odlišť od iných spisov. Apokryfy majú tiež rôznu historickú hodnotu a treba skúmať

ich pravovernosť. Nie všetky apokryfné spisy sú automaticky a vo všetkom heretické a nepravdivé. Niektoré sú veľmi staré, dokázateľne boli napísané už 2. storočí. Iné pochádzajú až zo stredoveku. Aj z tohto konštatovania je zrejmé, že pri posudzovaní apokryfu treba brať do úvahy viacero okolností, medzi ktorými vyniká čas jeho napísania, miesto jeho vzniku a rozšírenia, literárny druh a tiež kritické zhodnotenie zachovaných svedkov textu. Máme na mysli skutočnosť, že mnohé apokryfy sa nám nezachovali, mnohé máme iba v odpisoch pochádzajúcich aj niekoľko storočí po origináli alebo dokonca iba v preklade do iného jazyka, ako bol pôvodný jazyk spisu. To všetko vytvára dnes veľké ťažkosti kriticky zrekonštruovať pôvodný text a často je to nemožné.

Najoblúbenejší kresťanský apokryf

O rodičoch, iných predkoch a o narodení Panny Márie nevieme z kanonických evanjelií vôbec nič. Odkiaľ teda poznáme ich mená a ďalšie okolnosti Máriinho narodenia? Vieme to iba z apokryfného spisu, ktorý mal pôvodne názov Dejiny Máriinho narodenia. Dnes je známy ako Protoevanjelium svätého Jakuba. U kresťanov sa spomedzi apokryfov tešil najväčšej priazni. Tento apokryf vznikol v druhej polovici 2. storočia. Z čisto literárneho hľadiska je blízky Evanjeliu podľa Lukáša. Je napísaný starogréckou koiné - jazykom, ktorý používali pri bežnej komunikácii stredne vzdelané osoby v helénskej a rímskej dobe. Cirkev mu nikdy nepriznala hodnotu pôvodného apoštolského spisu. No napriek tomu malo Jakubovo protoevanjelium pre svoju starobylosť

veľkú vážnosť a zanechalo silnú odozvu tak v liturgii, ako aj v ľudovej nábožnosti, ktorá sa napokon stala súčasťou cirkevnej tradície.

Napriek tomu, že Cirkev Jakubovmu protoevanjeliu nikdy nepriznala hodnotu pôvodného apoštolského spisu, vždy malo veľkú vážnosť a zanechalo silnú odozvu tak v liturgii, ako aj v cirkevnej tradícii.

Tento apokryf s vynikajúcou gréčtinou a silnou viazanosťou na Lukášovo a Matúšovo evanjelium sa delí na tri časti:

1. prvých desať kapitol obsahuje príbeh Máriinho narodenia a detstva, ktorý je inšpirovaný Knihou Genezis (15.-18. kapitola) a Prvou knihou Samuelovou (1. kapitola);

2. ďalších desať kapitol obsahuje narodenie Ježiša;

3. posledných päť kapitol opisuje príchod mudrcov a Herodesovo zabíjanie detí, namiesto malého Jána Krstiteľa bol usmrtený jeho otec Zachariáš na prahu chrámu. V závere sa predstaví zdanlivý autor spisu - zámerne je to Jakub, príbuzný Ježiša, aby tak spis dostal hodnovernosť.

Aj keď Cirkev nikdy nepriznala apokryfom hodnotu apoštolských spisov, Jakubovo protoevanjelium zostalo pre svoju tému a starobylosť vo veľkej úcte. Jeho príbeh sa stal súčasťou spisu o svätých Zlatá legenda od Jakuba de Voragine. Šírenie apokryfného umenia pozastavil až Tridentský koncil v 16. storočí.

Rodičia Panny Márie

Máriini rodičia sa podľa Jakubovho protoevanjelia menovali Joachim a Anna. Meno Máriinho otca Joachima je skrátenou formou hebrejského mena Jehoja-

kim s významom Pán pozdvihne. Meno Anna je z hebrejského mena Channá, ktoré znamená milosť. Rovnako sa volala i matka Samuela, ktorej konanie - podľa apokryfu - ovplyvnilo aj matku Panny Márie.

Keďže bol apokryf vytvorený veľmi skoro, je pravdepodobné, že mená Joachim a Anna sú skutočné, hoci sa nedá úplne vylúčiť ich neskoršie odvodenie. V každom prípade si 26. júla pripomíname ani nie tak ich mená, ako práve skutočnosť, že títo svätí Máriini rodičia žili s Bohom a sú s ním aj teraz. Úcta k svätému Joachimovi a Anne sa rozšírila najprv na kresťanskom Východe už v prvých storočiach. Veľmi silná bola najmä úcta k svätej Anne. Na kresťanskom Západe sa začalo uctievanie rodičov Panny Márie v 8. storočí, ale do liturgie preniklo až v 10. storočí. Ich liturgické spomienky sa pôvodne slávili oddelene: 26. júla spomienka na svätú Annu a 16. augusta na svätého Joachima. V novom liturgickom kalendári si oboch pripomíname spoločne 26. júla.

Joachim pochádzal z Galiley, Anna bola dcérou kňaza Matana z Betlehema. Je pravdepodobné, že rodičia Panny Márie ešte predtým, ako sa presťahovali do Nazareta, bývali v Jeruzaleme. Túto domnienku potvrdili archeologické vykopávky. Už koncom 4. storočia vznikol v Jeruzaleme kostol zasvätený práve im. Bolo to v blízkosti Ovčieho rybníka a Ovčej brány, kde bol podľa starej tradície dom svätých manželov. Na tomto mieste sa biskup spolu s kňazmi a Božím ľudom zhromažďoval každý rok 8. septembra, aby slávili Narodenie Panny Márie. Tento dom bol v tesnej blízkosti chrámu, kde

bol ovčinec, v ktorom sa zhromažďovali ovce a baránky určené na každodenné obety v chráme. Keďže svätý Joachim bol podľa starej tradície pastier, je možné predpokladať, že sa staral práve o tieto ovce. Ich dom musel byť v tesnej blízkosti jeho „pracoviska“ a tam aj jeho manželka Anna porodila budúcu Božiu matku. Ešte v období pred cisárom Konštantínom existovala v týchto miestach jaskyňa s jednoduchým oltárom, podľa tradície miesto narodenia Panny Márie. Objavili ju počas vykopávok v roku 1856. Okolo roku 450 pôvodnú kaplnku nahradila byzantská bazilika, ktorá bola zničená počas perzskej invázie v roku 614. Neskôr tu križiaci v 12. storočí postavili krásny kostol zasvätený svätej Anne. Panna Mária sa teda mala narodiť v Jeruzaleme a mala svoje jasličky práve tam, kde kraľoval jej veľký predok, kráľ Dávid. Z blízkeho príbuzenstva svätej Anny pochádzala aj svätá Alžbeta, matka Jána Krstiteľa.

Príbeh Máriinho narodenia

Joachim bol bohatý, ale nábožný a veľmi dobrý muž. Zisk zo svojich majetkov rozdeľoval vždy na tri časti: jednu obetoval jeruzalemskému chrámu, druhú chudobným a tretiu používal pre vlastné potreby. Preto ho Boh vždy požeňoval a v hospodárení sa mu darilo. Manželstvo Joachima a Anny bolo však podľa apokryfu dlho bezdetné, čím Anna nesmierne trpela. Neplodnosť u Židov bola považovaná za veľkú hanbu a znak Božieho trestu. Joachim a Anna znášali túto bolestnú situáciu veľmi hrdinsky, podrobili sa Božej vôli a tešili sa aspoň z toho, že patrili do Dávidovho rodu, z ktorého sa

mal narodiť Mesiáš, Vykupiteľ sveta. Raz, keď Joachim priniesol do jeruzalemského chrámu obetné dary, kňaz Ruben ich nechcel od neho prijať. Povedal mu, že je nehodný obetovať v chráme, pretože z jeho manželstva s Annou nemal potomstvo. Potupený a znechutený Joachim sa v bezútešnosti nevrátil domov. So svojimi stádami oviec sa utiahol do hôr, kde žil v modlitbe, pôste a pokání štyridsať dní. Prosil Boha, aby sa nad ním zmlieval. Rovnako aj Anna intenzívne volala k Bohu o zmlovanie.

Ťažko skúšaná dôvera a modlitby bezdetných manželov boli napokon vypočuté. Anne sa zjavil anjel a oznámil jej, že Pán vypočul jej prosbu. Rozprávania apokryfu o Máriinom počatí sa veľmi ponáša na text zvestovania v Lukášovom

evanjeliu: „V tom si pred ňu stal Pánov anjel a povedal jej: ‚Anna! Anna! Pán vypočul tvoju modlitbu. Počneš a porodíš dieťa a bude sa o ňom hovoriť po celom svete.‘ Anna povedala: ‚Ako žije Pán, môj Boh, či už porodím chlapca alebo dievča, odovzdám ho Pánovi, svojmu Bohu, a bude mu slúžiť po celý svoj život.‘

Manželstvo rodičov Panny Márie bolo podľa apokryfu dlho bezdetné. Neplodnosť u Židov bola považovaná za veľkú hanbu a znak Božieho trestu.

V tom sa objavili dvaja poslovia a povedali: ‚Pozri sa, tvoj muž Joachim prichádza so svojimi stádami!‘ Zostúpil totiž aj k nemu Pánov anjel a povedal mu: ‚Joachim! Joachim! Pán, tvoj Boh vypočul tvoju modlitbu, odíď odtiaľto. Tvoja

žena Anna počne.‘ A Joachim sa vydal na cestu so svojimi stádami. Anna stála pri bráne, a keď videla Joachima, ako prichádza, vybehla mu v ústrety. ‚Teraz už viem, že mi Pán, Boh, dal svoje veľké požehnanie: bola som vdova a už vdova nie som, bola som bezdetná a počnem dieťa.‘ Tú noc Joachim odpočíval vo svojom dome.

Na druhý deň Joachim odišiel do chrámu, aby priniesol slúbenú obeť. A dostal znamenie, že jeho obeť Boh prijal. O deväť mesiacov sa im narodila dcéra, ktorej dali meno Mária, po hebrejsky Miriam. Na prvé výročie jej narodenia otec usporiadal hostinu, na ktorú pozval kňazov a mnoho ľudí. Joachim predstavil svoju dcéru kňazom a tí jej požehnali slovami: ‚Bože našich otcov, požehnanej toto dievča a daj, aby jej meno bolo večne s úctou vyslovované po všetky pokolenia. Bože na výsostiach, zhladni na toto dievča a daj jej svoje najväčšie požehnanie, nad ktoré už nič nie je.‘

Máriino zasvätenie v chráme

Na druhé výročie Máriinho narodenia ju chcel Joachim zasvätiť Bohu v chráme, ako slúbili s manželkou Bohu pri jej počatí. Obrad zasvätenia, veľmi slávnostný, sa však na radu Anny o rok odložil. Keď mala Mária tri roky, rodičia ju priviedli do chrámu. Spreádzalo ich veľa dievčat s horiacimi lampami. V chráme ju prijal kňaz, pobozkal ju a požehnal jej: ‚Pán vyzdvihol tvoje meno po všetky pokolenia. V tebe Pán na konci vekov ukáže synom Izraela svoje vyslobodenie.‘ Rodičia sa vrátili domov chváliac Boha.

Mária potom žila v chráme až do svojho dvanásteho roku. O

podrobnostiach tohto obdobia apokryf nehovorí. Podľa pradávnej ústnej tradície bolo v chráme takýchto dievčat viac. Dostávali výchovu k zbožnému a pracovitému životu. Pomáhali v chráme, mali účasť na starostlivosti o chrámový personál, veď v ňom žilo množstvo kňazov a levitov. Už niektorí cirkevní otcovia potvrdzujú túto tradíciu. Napríklad svätý Ján Damascénsky hovorí, že Pannu Máriu dali preto do školy pri jeruzalemskom chráme, aby sa stala príbytkom všetkých čností.

Do obdobia Máriinho pobytu v chráme spadá aj tradícia, ktorá hovorí, že Panna Mária sa z vnuknutia Ducha Svätého sama zaslávila Bohu v trvalom panenstve. Svätý Bernard v jednom svojom diele o nej hovorí: „Ten dal Panne porodiť, ktorý jej predtým dal, aby mu slúbila panenstvo. Poslaný bol anjel k Panne, ktorá bola pannou podľa tela, pannou podľa duše, pannou podľa sľubu.“ Táto tradícia veľmi dobre vysvetľuje Máriinu reakciu na anjelove slová počas zvestovania v Nazarete, že počne a porodí syna: „Ako sa to stane, veď ja muža nepoznám“ (Lk 1, 34). Tieto Máriine slová sa dajú uspokojivo vysvetliť práve sľubom panenstva, ktorý dala Bohu.

Manželstvo s Jozefom

Keď mala Mária dvanásť rokov, musela z chrámu odísť. Jakubovo protoevanjelium uvádza, že kňazi sa radili, čo majú urobiť. Poverili veľkňaza Zachariáša, aby vošiel do Svätej svätých a poradil sa s Pánom. Počas modlitby sa mu zjavil anjel a povedal mu: „Zachariáš! Choď a zhromažď všetkých vdovcov z ľudu. Nech si každý zoberie palicu, a ten, na koho palici sa ukáže znamenie, nech si ju zobe-

rie za ženu.“ Túto výzvu započul aj svätý Jozef, ktorý bol už vtedy vdovcom, a tiež prišiel do chrámu. Nakoniec Pán ukázal na neho, že je vyvoleným ženíchom pre Máriu. Jozef mal svoje deti a Máriu prijal za manželku s rozhodnutím nežiť s ňou manželským životom. Toto presvedčenie je dodnes prijímané na kresťanskom Východe v pravoslávnych cirkvách. Týmto spôsobom vysvetľujú aj zmienku o Ježišových bratoch a sestrách. Boli to podľa tejto mienky Ježišovi nevlastní súrodenci, narodení z prvého manželstva svätého Jozefa. Podľa apokryfu Mária počala svojho jednorodeného syna z Ducha Svätého a viac detí nemala.

Jozef bol podľa apokryfu vdovec. Mal už svoje deti a Máriu prijal za manželku s rozhodnutím nežiť s ňou manželským životom.

V 4. storočí sa rozšírila mienka, že Mária bola zverená Jozefovi už ako veľmi starému vdovcovi. Bolo to úsilie takýmto spôsobom odmietnuť názor, že bol jej telesným partnerom. Možno tu je koreň časti ikonografickej tradície znázorňovať svätého Jozefa s výzorom starca, so šedivými vlasmi a bradou. Apokryf však netvrdí, že Jozef bol „veľmi starý“. Hovorí iba to, že bol vdovec, mal synov a sám sa pokladal už za starého začať žiť v manželstve s Máriou, ktorá bola prakticky ešte dieťaťom. Na naliehanie veľkňaza si ju však zobral a priviedol si ju do svojho domu. Potom odišiel za prácou. Keď sa vrátil, našiel Máriu tehotnú. Jozef chcel Máriu prepustiť, ale nakoniec ho vo sne anjel Pána napomenul, aby to nerobil.

Rozprávanie apokryfu ďalej pokračuje opisom skúšky, ktorej sa Mária spolu s Jozefom musela

podrobiť, aby vyšlo najavo, že nebola nemanželský zneuctená. Opisuje sa Ježišovo narodenie v Betleheme a príchod mudrcov z Východu. Apokryf neuvádza počet mudrcov, hovorí iba v množnom čísle.

Zaujímavý variant príbehu o manželstve medzi Jozefom a Máriou nájdeme v diele Život Panny Márie vo videniach Anny Kataríny Emmerichovej. Kňazi chcú Márii nájsť manžela, keď dovŕši štrnásť rok. Veľkňaz dá zvolať do chrámu všetkých slobodných mužov z Dávidovho rodu. Neprichádza však znamenie, ktoré by malo označiť jej ženícha. Kňazi skúmajú záznamy, či prišli všetci mladíci z Dávidovho rodu. Našli šesť bratov z Betlehema, z ktorých jeden nebol prítomný v chráme, pretože bol dlhodobo preč. Žil a pracoval v Samárii pre jedného majstra. Jozef poslúchol príkaz veľkňaza, ktorý mu doručili a dostavil sa do chrámu. Aj jeho podrobili skúške a Boh dáva znamenie v podobe rozkvitnutej ratolesti z jeho rúk. Tak zistili, že Jozef sa má stať ženíchom Panny Márie a predstavili ho Márii za prítomnosti jej matky Anny. Jej otec Joachim bol v tom čase už mŕtvy. Mária sa podriadila Božej vôli a pokorne ho prijala za svojho ženícha. Vedela, že Bohu, ktorý prijal jej sľub, že bude patriť dušou i telom len jemu, nič nie je nemožné. Táto verzia rozprávania vyjadruje tradíciu rozšírenú najmä na kresťanskom Západe, že Jozef bol slobodný a ešte mladý, keď si zobral Máriu. Tomu zodpovedá aj časť ikonografickej tradície, ktorá zobrazuje Jozefa, na rozdiel už od spomínanej tradície, ako mladého muža.

podľa EVDV spracoval: M. Magda

Smrť a umieranie nie je iba novembrová téma

Pokiaľ existuje nejaká univerzálna skúsenosť, ktorá ľudí počas celej ich histórie a existencie a na celom svete spája, tak je to smrť. Smrť je niečo s čím sa stretávame všetci. Žiadne telesné cvičenia, diéty, meditačné techniky či množstvo peňazí nám neumožnia sa jej vyhnúť. Je to niečo, čo dokonale „potiera“ všetky rozdiely medzi ľuďmi. Znovu sa nám blíži dušičkový pochmúrny čas, keď sa v tichosti cintorína ako keby zastaví čas. Postátie a modlitba nad hrobmi našich blízkych nám na chvíľu naruší náš uponáhľaný život.

Zrazu si uvedomíme, že definitívnosť smrti spolu s neistotou ohľadne toho, čo človeka po nej čaká, vedie mnoho ľudí k strachu. Môžeme to vidieť všade okolo seba, keď sa snažíme zastaviť prirodzený proces starnutia. Je to klamstvo. Farmaceutické a kozmetické firmy z tohto strachu profitujú. Snažia sa nám nahovoriť, že táto pilulka, plastická operácia, či ďalší objav v genetike bude kľúčom k predĺženiu života. Ale nie všetci ľudia sa dívajú na smrť so strachom. Sú ľudia a zvyčajne je ich viera pevná, ktorí svojmu osudu smrti čelia iba s nepatrným strachom, možno rovnakým ako pred prvým rande. Keď už medicína nemôže pre ťažko chorého človeka urobiť vôbec nič, vtedy pomôže Pán Boh. Ak mu človek odovzdá svoju dôveru, zverí mu svoj strach, Boh ho naplní svojím pokojom. Častokrát aj blízki príbuzní človeka, ktorý stojí pred bránou smrti, povedia, že svojej chorobe čelil s veľkou pokorou, odovzdaním sa a pokojom v duši. Častokrát sú príbuzní sú združení, smutní, hnevajú sa na Boha, vyčítajú mu, že ich nevypočul, ale človek na smrteľnej posteli je naplnený pokojom Božím.

V Liste Rimanom je napísané o pokoji aj toto: „Lebo niet rozdielu: veď všetci zhrešili a chyba im Božia sláva; ale sú ospravedlnení zadarmo jeho milosťou, vykúpením v Kristovi Ježišovi.“ (Rim 3, 23-24)

A na inom mieste v tomto liste nás svätý Pavol uistuje: „Lebo mzdou hriechu je smrť, ale Boží dar je večný život v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi.“ (Rim 6, 23) Ježiš je tým, koho mal na mysli Izaiáš, keď napísal: „...a bude nazvaný: zázračný Radca, mocný Boh, večný Otec, Knieža pokoja.“ (Iz 9, 5) Áno, Knieža pokoja prišiel na tento svet, aby každý človek, a umierajúci zvlášť, mohol nájsť pokoj v Bohu a aby tento jeho pokoj bol iným zjavným.

Smrť patrí k životu a my sa s tým musíme zmieriť. Musíme počítat s odchodom z tohto sveta, preto sa na smrť musíme pripravovať. Čítala som raz takú legendu o istom pánovi, ktorý, keď s bážňou vošiel do chrámu, v jeho prítomnosti jasne počul dve slová: „Za šesť!“ Otriaslo to ním a prvé, na čo si pomyslel, bolo, že za šesť hodín asi zomrie. I začal si okamžite dávať do poriadku svoje veci s Bohom. Prešlo však šesť hodín a nič sa nestalo. Povedal si teda: „Tak asi za šesť dní zomriem!“ Počas tých šiestich dní úplne zmenil svoj vzťah k blízkym. Až ho nepoznávali, tak sa zmenil. Ale znova sa nič nestalo. Pomyslel si: „Bude to teda za šesť rokov!“ Preto si povedal: „Bože, ty si mi dal ešte šesť rokov, aby som mohol dokázať, že ťa mám rád a že mám rád tých, ktorých mi posielaš do cesty.“ Začal sa teda venovať chudobným, všimol si chorých, bol láskavejší k manželke a deťom. Bol z neho celkom iný človek. Po šiestich rokoch sa nič nestalo, nezomrel. Ale predsa sa čosi stalo - tento muž sa úplne zmenil, lebo myslel na svoj koniec.

Aj my máme myslieť na svoj koniec. Smrť je trestom, ktorý si zaslúžime, pretože sme prestúpili Božie zákony. Pretože nás však Boh, náš najvyšší zákonodarca miluje, rozhodol sa, že náš dlh voči svojim zákonom zaplatí On sám. A urobil to tak, že so všetkými našimi morálnymi dlhmi a chybami, či už sa jedná o tie minulé, súčasné, alebo budúce sa vysporiadal vo chvíli, keď Ježiš, jeho milovaný Syn, vydýchol na kríži. Nie, nesnažme sa to pochopiť! Urobme len jednu jedinou vec. Uverme, že toto všetko pre nás Boh urobil a prijmime odpustenie, ku ktorému nám Ježišova smrť otvorila cestu. Až potom bude medzi nami a Bohom znova všetko v poriadku. Keď sa rozhodneme toto Božie riešenie prijať, budú dôsledky našich chýb z Božieho hľadiska vyriešené a všetky naše previnenia budú vymazané. Už sa s nimi nebudeme trápiť, Ježiš nám ich odníme. A keď zomrieme, budeme môcť naveky prebývať v jeho prítomnosti a všetko bude presne tak, ako pôvodne malo byť.

Martina Gondová

Naša história

História Pohlodov

Pomaly prichádzalo pokojnejšie obdobie. Pri novom odovzdávaní kostola katolíkom v roku 1712 ešte Gabriel Berthoty robil prieky, keď kľúč od kostola schoval a veriaci museli kostol zaujať cez okná. Zo zemanov v Širokom len rodina Madajovcov zostala evanjelická, ale časom sa z dediny vytratila. Jej sídlo, pravdepodobne na mieste spomínanej kúrie, bolo v Širokom najkrajším zemianskym obydlím, postaveným v peknom, tichom zákutí obce medzi dvoma potokmi. Keď Madajovec získala rodina Hedryovcov, prichádzali tam tráviť prázdniny príbuzní z Budapešti. Aj rozlohou bol Madajovec veľký, lebo dnes v jeho priestore má miesto základná škola, škôlka a bytovka pre učiteľov. Povrávalo sa, že v pivniciach na Madajovci tajne razili kurucké medené liber-táše-polturáky.

Podľa kanonickej vizitácie z 10. mája roku 1773 bolo už v dedine 808 katolíkov, 16 evanjelikov, farnosť viedol Michal Bober a patrónmi kostola boli rodiny Berthoty a Hedry. Dedina bola po veľkom požiari, uchránené boli len dva domy, kostol a vežu, tiež po požiari, už obnovovali. Podľa stavu z roku 1941 pred ďalšou obnovou, kostol bol jednododový na šírku dnešného chóru s kaplnkou Božieho hrobu, ktorá prečnievala cez obvodový múr pravej strany lode. Podlaha kaplnky bola vyvýšená a vchádzalo sa do nej po schodoch z kostola.

Vo veľkonočnom čase bola vitrína Božieho hrobu otvorená a na schodoch držali stráž vyparadení hasiči. Pod kaplnkou bola krypta prístupná zvonku, pri stavbe nového kostola zostala zachovaná tak, že vonkajší oblúkový múr ju prekleňuje a kosti vykopané pri stavbe tretieho kostola sú uložené v nej. Mohutná vstavaná štvorhranná veža bola zakončená cibuľovitým tvarom strechy, po roku 1965 má veža novú strechu v tvare osembokého ihlana a je o tri metre vyššia. Kostolný dvor bol ohradený silným kamenným múrom s bránou z južnej strany a jedným schodom dole. Múr okrem bežnej ochrany začal mať aj obrannú úlohu proti zamývaniu z potôčika z Padaniska po tom, čo sa územie za kostolom odlesnilo a začalo sa hospodársky využívať. Pri bočnom vchode od pôvodne farského, neskôr školského dvora bol prístrešok pre epitaf biskupa Ladislava Širokaya.

Nariadením z roku 1775 o zakladaní cintorínov mimo obydlií ustupuje aj u nás pochovávanie okolo kostola. Postavením hrobky s kaplnkou sv. Kríža v neogotickom slohu v roku 1824 pre mladú Annu Hedry na náklady Melichera a Rozálie Hedryovcov dostáva cintorín na svahu za kostolom konečné miesto.

Urbárska regulácia cisárovnej Márie Terézie (1740-1780) z roku 1767 mala za cieľ spriehľadniť vzťahy medzi poddanými a zemepánom, ale jej ďalším cieľom

bolo zvýšiť počet daňovníkov, čo sa malo dosiahnuť tak, že na rovnakej výmere pôdy sa malo urobiť viac majiteľov - urbárov aj z bezzemkov - želiarov. Medzi ľuďmi sa tomu hovorilo „jedným vzali, druhým dali“. Nespokojných bolo na každej strane, lebo aj želiar, čo sa mal stať urbárom, nemusel mať podmienky nieť s pôdou aj urbárske ťarchy, ako to dokresľuje príhoda z urbárskej regulácie v širokom chotári. Poddaný Onder Katriňak si rovno na roli kľakol pred svojho pána a prosil ho, aby mu nedával ďalšiu osminku pôdy. Nakoniec potomkom tých, čo na pôde vydržali až do zrušenia poddanstva v roku 1848, bola pôda od zemepána štátom vykúpená.

V roku 1783 začali na Islande vybuchovať sopky na úseku dlhom 23 km, od júla do septembra. Sopečný prach sa dostal do stratosféry a spôsobil zmenu počasia, ktorá mala za následok dlhotrvajúci hladomor, ktorý vyústil v roku 1789 do francúzskej revolúcie. Že to malo vplyv aj na našu oblasť, vypovedajú priložené sťažnosti našich občanov z rokov 1785 a 1788. V listinách sú spomenuté výrazy: - pašuš - je úradná sprievodná listinaglejt-ku sťažnostiam občanov ku panovníkovi, buxa – tuba, kde sa ukladajú úradné listiny (sťažnosti) pri doručovaní panovníkovi. Bola opatrená pečatou na znak pravosti obsahu.

prevzaté z histórie Sirokého

Dva pochody, dva názory

Aj keď sa Národný pochod za život konal v Košiciach už pred troma týždňami, ohlasy naň stále pretrvávajú. Možno preto, že to bola prvá takáto veľkolepá akcia, ktorá sa na východnom Slovensku vôbec konala a možno aj preto, že prinútila zamyslieť sa nad súčasnou situáciou nielen veriacich, ale aj ľudí, ktorým sa naša kresťanská viera zdá násilnou a poburujúcou. Pretože aj s takýmito názormi som sa stretla, keď som si prezerala oficiálnu stránku Národného pochodu za život na známej sociálnej sieti.

Je naozaj veľmi zaujímavé, ako ľudia, či už s vierovyznaním alebo bez neho, reagujú na takéto veľké udalosti. Pokým je v spoločnosti ticho a každý je so všetkým spokojný, nič sa nedeje. Žiadna urážka, možno len pár subjektívnych názorov, ktoré kompetentní berú s dosť veľkou rezervou. Ale v okamihu, ako sa na Slovensku spustí „alarm“ v podobe veľkej, naozaj preplánovanej udalosti, do ktorej sa chystá zapojiť obrovské množstvo ľudí, spustí sa kritika zo všetkých strán. Spoločnosť sa rozdelí na akési dva tábory, z ktorých každý reprezentuje jednu myšlienku. Jedni sú za a druhí proti. Pre prvú skupinu je dôležitá myšlienka, pre druhú princíp. Ale obe skupiny chcú dosiahnuť svoje. A to je ten problém.

Národný pochod za život sa uskutočnil 22. septembra v Košiciach. Mnohí sme sa na ňom zúčastnili a naozaj neľutujeme. Vidieť pokope také obrovské množstvo ľudí sa rovná možno už len predstave koncertu nejakej známej hudobnej skupiny :) Všetci sme sa na Hlavnej ulici v Košiciach stretli preto, aby sme podporili život. Život od počatia až po prirodzenú smrť. Iste, tu sa stretáva aj mnoho protichodných názorov, pretože veľa ľudí sa na interrupciu a eutanáziu pozerá z iného

uhla pohľadu, kde sa hovorí o znásilneniach, ohrození života matky alebo o nevyliciteľnej chorobe. Tieto témy sú však veľmi diskutabilné. V každom prípade, napríklad umelé prerušenie tehotenstva vymedzované Zákonom č. 73/1986 Zb., ktorý je účinný dodnes, aj samotné štátne orgány nazývajú trestným činom. No ja nechcem rozoberať konkrétne tieto témy, pretože tu sa veľmi veľa názorov rozchádza a akékoľvek argumenty by viedli k ďalším otázkam.

Každý má právo na svoj názor,

Aj Ústava SR v článku 15 hovorí nasledovne: „Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením. Nikto nesmie byť pozbavený života.“

ale prioritou človeka je život chrániť a nie ho brať ako akúsi vec, ktorú môže bez akýchkoľvek zábran ničiť. Aj preto sa Národný pochod za život konal a pritiahol takú masu ľudí. Tak prečo ho aj napriek tomu toľko ľudí odsudzovalo?

Ak chceme hovoriť o takom obrovskom zázraku, ako je ľudský život, možno by sme si mohli zobrať na pomoc písomné materiály, ktoré podkladajú myšlienku práva na život. Je to chúlостivá téma, avšak, úzko súvisí nielen s nami, ale najmä s budúcimi generáciami. Samozrejme, kľúčovým je v prvom rade Desatoro, ktoré v piatom pri-

kázaní jasne hovorí „Nezabiješ!“, čo znamená, že keď si človek sám život nemôže dať, nemôže si ho ani vziať.

Ale ak by oponentom nestačili naše, katolícke podklady, aj Zákon o rodine sa prikláňa na stranu života. V čl. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Zz. nájdeme takýto odsek: „Manželstvo je zväzkom muža a ženy. Spoločnosť tento jedinečný zväzok všestranne chráni a napomáha jeho dobro. Manžel a manželka sú si rovní v právach a povinnostiach. Hlavným účelom manželstva je založenie rodiny a riadna výchova detí.“

Aj Ústava SR v Článku 15 hovorí nasledovne: „Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením. Nikto nesmie byť pozbavený života.“

Nie sú toto ďalšie argumenty, ktoré jasne stoja na strane života? Prečo sa teda veriaci ľudia ako my tak veľmi boja reagovať a ukladať veci na správnu mieru, ak sa takéto akcie ako Pochod za život uskutočňujú? Možno ste viacerí sledovali oficiálnu stránku Národného pochodu za život, ktorú som v úvode spomínala. Mňa osobne niektoré komentáre na adresu nás, kresťanov, tak veľmi pobúrili, že som sa do jednej konverzácie osobne zapojila. Pretože je naozaj primitívne a

detinské osočovať ľudí na základe ich náboženstva.

Iste, medzi veriacimi a ľuďmi, ktorí, povedzme, že stále hľadajú zmysel života, bude stále existovať istá veľká priepasť plná otázok a odlišností. Ale to neznamená, že sa budeme navzájom odsudzovať. Žijeme v štáte, kde vládne demokracia, sloboda prejavu, sloboda zhromažďovania sa a právo voľby. Človek sa môže rozhodnúť, k čomu sa pripojí, na ktorej strane bude stáť a čo je preňho naozaj dôležité. A preto nie sú masové zhromaždenia ani násilné, ani trestné.

Človeka, pre ktorého je život dôležitý a vzácny, by, samozrejme, mal zaujímať aj názor odporcov, pretože práve takéto názory nás dokážu „naštartovať“ a prejaviť sa. Nie kvôli vlastnej propagácii, ale kvôli tomu, aby sme vedeli odôvodniť, prečo sa takýchto akcií vôbec zúčastňujeme a čo nimi chceme docieľiť. Bolo by veľmi smutné, keby sme svoj názor formovali len na základe toho, že tak robí celá naša rodina, príbuzní

alebo ľudia z nášho okolia. My kresťania by sme mali byť majákom pre ľudí, ktorí nerozumejú pohnutkam, ktoré nás vedú k organizovaniu takýchto udalostí a sami by sme im mali rozumne vysvetliť, prečo sme sa tak rozhodli. Naším poslaním je dobro šíriť, nie ho „ututľávať“ zo strachu, že nás ostatní odsúdia.

Strachom rozhodne netrpia ani ľudia, ktorí po Pochode za život hneď o týždeň zorganizovali Dúhový pochod, takisto v Košiciach. Samozrejme, tu je takisto možnosť odvolávať sa na slobodu prejavu a zhromažďovania, ale, zaostríme na samotnú myšlienku tohto pochodu. Pre tých, ktorí sa o ňom dopytujú len letmo, pripomeniem, že tento pochod bojoval za práva ľudí inej, ako heterosexuálnej orientácie. Podľa organizátora pochodu, nešlo o konkrétne požiadavky, ale len o právo na to, aby ostatní ľudia rešpektovali účastníkov pochodu a neodsudzovali ich.

Aj tu by sme si však mohli vyvodiť vlastný záver a argumentovať

slovami, že prví ľudia boli stворení ako muž a žena a že práve tradičná rodina je najvhodnejším prostredím pre výchovu detí a rozvíjanie spoločnosti. Pretože, a teraz si to vezmime jednoducho a logicky, dieťa a budúcnosť spoločnosti sú založené na zväzku muža a ženy a nie dvoch mužov alebo dvoch žien. Všetci vieme, že ak chce spoločnosť prežiť, práva ľudí inej orientácie by sa mali zmenšiť maximálne na spolužitie, ale určite nie na výchovu detí, bez ohľadu na akékoľvek námietky z ich strany.

V poslednej knihe írkej mystičky Lorny Byrneovej s názvom Posolstvo nádeje od anjelov je budúcnosť ľudstva opísaná naozaj nádherne, ak samotní ľudia dokážu prijímať správne rozhodnutia. Preto budme obozretní, nebojme sa prejaviť vlastný názor a stojme na strane toho, čo prinesie úžitok, pokoj a istotu nielen nám, ale aj všetkým, ktorí po nás na tento svet prídu a budú obdarení životom...

Lenka Novotná

Ahoj deti!

Určite ste si už všimli a aj ste si uvedomili, že k nám prišla jeseň. Oficiálne sa začala 23. septembra o 11:05, kedy nastala jesenná rovnodennosť. To znamená, že deň aj noc boli vtedy na celej Zemi rovnako dlhé.

September, mesiac školákov a horskej turistiky vystriedal október, ktorý so sebou priniesol zber úrody a hodovanie spojené s ďakovaním Bohu za tohtoročnú úrodu. Jesenné mesiace sú pre roľníkov a pastierov obdobím, kedy sa im zúročuje ich celoročná práca. Mnohí z vás ste určite svojim rodičom taktiež pomáhali so zberom úrody vo vašich záhradách. Ovocie ako jablká, hrušky alebo mnoho druhov zeleniny ako cibuľu, mrku, petržlen. Jednoducho všetko, o čo sa vaši rodičia museli starať a čomu venovali veľa času, sa im teraz odvdáčilo bohatou úrodou.

Okrem úrody jeseň so sebou prináša aj prírodu plnú farieb. Úžasná paleta farieb od výmyslu sveta, ktorou nám sám Pán Boh ukazuje svoju nádheru. Stačí sa vybrať na prechádzku, otvoriť oči a vnímať úžasné spektrum farieb od žltej cez oranžovú až po ohnivočervenú, ktoré určite vyčaria úsmev na vašej tvári.

Možno ste si všimli a možno ani nie, že teraz v jeseni 2. októbra sme mali v Cirkvi aj spomienku na svätých anjelov strážcov. Anjel strážca je nebeský duch, ktorého nám prideliť sám Pán Boh, aby na nás dozeral počas nášho života tu na Zemi. Jeho úlohou je nás viesť k dobrým myšlienkam, skutkom a slovám a chrániť nás od zlého. Náš strážny anjel však nie je všemohúci, nemôže ovplyvňovať náš rozum, ani našu vôľu. Môže pôsobiť iba nepriamo na naše myšlienky a predstavy.

Nech si už akokoľvek sám a opustený, on je stále s tebou. Modlí sa s tebou, predkladá tvoje modlitby Bohu a prosí za teba. Ak si smutný, on smúti s tebou, ak si šťastný, teší sa s tebou, a ak plačeš, určite ňa objíma.

Sám Pán Ježiš hovorí v evanjeliu: „Ich anjeli v nebi ustavične hľadajú na tvár môjho Otca, ktorý je na nebesiach“.

V knihe Žalmov sa zasa píše: „Nestihne ťa nijaké nešťastie a k tvojmu stanu sa nepriblíži pohroma, lebo svojim anjelom dá príkaz o tebe, aby ťa strážíli na všetkých твоich cestách“ (Ž 91,10-12).

A preto, kamaráti, nech sa už čítite akokoľvek sami, vedzte, že vždy je pri vás váš anjel strážny, ktorý nad vami bdie a pomáha vám prekonať diablove nástrahy a prekážky.

Tomáš Magda ml.

Úloha: Vyrieš tajničku a zisti, aké je najkrajšie meno pre Boha!

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

1. ihličnatý strom	6. radi lížeme
2. meniny má 4. 11.	7. slovo súhlasu
3. ovocný strom	8. to, do čoho rybári chytajú ryby
4. tvoj strážny...	9. časť nohy
5. dopravný prostriedok	10. tretí mesiac v roku

ÚVODNÉ MOTTO:

Múdri ľudia vedia, že pravá láska dokáže čakať.

Najlepšia a najkrajšia Božia cesta je nechať si sex až do manželstva. Je potrebné pomáhať mladým, aby žili v čistote, pokiaľ prijímajú naše rady.

Ale verím, že modlitbou za nich nič nepokazíme.

Ako sa dá odolať nutkaniu mať sex mimo manželstva?

ilustračná snímka: Martin Magda

A čo, keď si Boh praje, aby som zostala slobodná? Neznechutí ma to? Nebudem Mu to mať za zlé?

Podľa môjho názoru a skúseností je lepšie zostať slobodnou ako si vziať za každú cenu nesprávneho muža. Pokiaľ Boh takúto správnu osobu do vášho života neprivedie, je úplne šialenstvo vziať si niekoho len z pocitu osamelosti alebo zo strachu, že zostanete ako „stará dievka“, súca len na „ocot“.

Pokiaľ skutočne prijmem, že Boh pre nás má plán - a naplno mu veríme, pokiaľ ide o náš život - ako sa môžeme hnevať na Boha a myslieť si, že vieme lepšie než on, ako by mal vyzeráť náš život?

Možno jedna dobrá rada - modliť sa - je to najhlavnejšie, čo môžeme pre svojho budúceho

partnera a pre naše manželstvo už teraz niečo rozumné robiť. A tak pri tom čakaní vlastne aj aktívne napomáhame sebe samým.

Neverím, aby náš milý Pán Boh chcel, aby ste behali z jedného miesta na druhé alebo navštevovali jednu skupinku slobodných za druhou, aby ste našli muža svojich snov. Ako vyzretí a zbožní slobodní ľudia musíte byť otvorení vzťahom s opačným pohlavím a tiež byť ochotní sa otvárať a neuzatvárať sa pred druhými. Problémy často začínajú vo chvíli, keď sa ľudia tak veľmi snažia vystaviť si okolo seba „bezpečnostnú bariéru“, že potom nie sú schopní seriózne budovať priateľstvo s druhým pohlavím.

Verím tomu a som presvedčený, že vaša úloha spočíva v tom,

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

aby ste najprv hľadali Boha a boli jednoducho pre druhých otvorení. Boh chce, aby ste boli ochotní sa otvárať, poznávať ľudí a nebáť sa a Bohu dôverovať na 100 %, že On vie, čo bude ďalej s vaším životom. Keď sa budete snažiť niečo od Boha nasilu vynútiť alebo akože trochu mu napomôcť - budete na „svoje tričko“ organizovať to, či ono - v konečnom dôsledku budete o to viac sklamaná a osamelá, budete sa naďalej trápiť, že ste stále sama.

Tu a tam, keď si začnete robiť starosti, ako dlho ešte máte podľa Božieho plánu čakať na svoju vysnívanú lásku, nech sa vám vybaví obrázok a predstava, ako v budúcnosti sedíte vedľa svojho manžela a nechápate, ako ste si mohli lámať hlavu, či sa o mňa Boh postará.

„V ľudskom srdci je veľa myšlienok, podarí sa však „iba rozhodnutie Pánovo“ (Prís 19, 21).

Preto je potrebné nechať svoje predstavy, túžby i starosti na Pána a veriť mu, že On sa určite postará.

Trampoty v manželstve

LXXVI. Ako to vyzerá, keď sa oddelujeme?

Keď nás niekto zraní, niekedy v zlomku sekundy nastupuje ďalší pocit - hnev. Kým to, čo cítime sami k sebe, je pocit zranenia, hnev je to, čo inštinktívne cítime voči tým, ktorí nás zranili.

Dôležité je uvedomiť si, že pocit hnevu samo o sebe nie je zlý! Zlý je len spôsob, ako s hnevom občas nakladáme. Správanie dvoch rôznych zvierat pri fyzickom poranení alebo útoku je ilustráciou dvoch typických ľudských reakcií.

Nosorožec reaguje agresívne a ak ho provokujete, môže vás napadnúť. Na rozdiel od neho, keď je v nebezpečenstve jež, skryje sa do ochranného štítu a jeho ostne sa zdvihnú, aby zabránil útočníkovi priblížiť sa.

Podobne ako zvieratá reagujú rôzne na útok aj ľudia. Reagujú rozlične na zranenie a hnev. Populácia je z tohto aspektu rozdelená približne na dve rovnaké polovice. Jedna polovica populácie sa správa ako nosorožec – keď sú nahnevaní, dajú nám to pocítiť. Druhá polovica sa správa ako jež – keď cítia hnev, skrývajú svoje pocity. Stávajú sa tichými a utiahnutými. To neznamená, že svoj hnev nejako neprejavujú. Majú však sklon vyjadrovať ho menej čitateľným spôsobom, môžu napr. zdržať sa prejavov náklonnosti, nepočúvať, čo im partner hovorí alebo ho zhodiť v spoločnosti.

Ľudia z tejto skupiny niekedy považujú samých seba za lepších, než „nosorožci“, ale ich reakcie môžu byť pre vzťah rovnako škodlivé.

Mnoho párov sa skladá z jedného, ktorý reaguje ako nosorožec a druhý ako jež. Ak zranenie a následný hnev zostanú, našou ďalšou inštinktívnou reakciou je túžba odplatiť zranenie za zranenie, urážku za urážku a odmietnutie za odmietnutie. Chceme zasadiť odvetný úder tak, aby náš partner vedel, aký je to pocit byť zranený týmto spôsobom. Chceme vyrovnať skóre (3:3)!

Tretou reakciou na zranenie je strach - bojíme sa, že sa zranenie zopakuje a výsledkom je, že sa stiahneme do seba! Toto platí najmä o tých, ktorí ako jež držia ostatných v patričnom odstupe, aby sa tak chránili. Prestaneme byť otvorení a uzavrieme sa pred hlbšou komunikáciou.

Zranenie v manželstve nie je

nikdy jednostrannou záležitosťou. Dávame rovnako ako prijímame.

V pociť viny, ktorú nesieme, ak si nepriznáme svoj podiel na zranení nášho partnera, je veľmi deštruktívna sila. Sebaklam, ktorý je súčasťou popierania našej zodpovednosti, rýchlo vedie k citovému oddeleniu.

Tieto štyri dôsledky zranenia: hnev + odplata + strach + pocit viny môžu driemäť pod povrchom manželstva. V manželstve môže na povrchu všetko vyzeráť v poriadku, ale jeden či obaja sú nútení kráčať opatrne, lebo nevedia, kedy dôjde k ďalšiemu výbuchu (ako cez „mínové pole“).

V manželstve môže na povrchu všetko vyzeráť v poriadku, ale došlo tam k strate dôvery a otvorenosti,

Ilustračná snímka: M. Magda

ktorá obvykle prichádza postupne počas viacerých rokov, ako sa aj postupne hromadia krivdy. Nakoniec naozaj vyhasne intimita!

Keď v manželstve dôjde k tomu, príznakmi môžu byť:

- nedostatok komunikácie a kritickosť
- výbuchy hnevu a odmietanie
- malý záujem o druhého
- nedostatok túžby po pohlavnom styku
- snaha robiť veci oddelene a bez partnera

Zároveň môže byť nízke sebavedomie a depresia a pre niektorých bude ľahšie nepripustiť si viac nijaké city, aby sa vyhlí bolesti.

Niektorí, čo sú už na hranici rozchodu, opisujú tento pocit: „Necítim už žiadnu lásku. V sku-

točnosti necítim vôbec nič. Som akoby paralyzovaný.“ Nie je to nič prekvapujúce.

Nevyliečené zranenia, ktoré sa nahromadili vo vnútri, treba najskôr vyliečiť, aby sa vytvorilo miesto pre návrat pozitívnych citov lásky, nehy a záujmu.

Nejde ani tak o to, žeby bolo nemožné lásku obnoviť, ako skôr o to, že ju vytlačili zranenia a hnev. Nie div, že biblia hovorí: „Nech slnko nezapadá nad vaším hnevom“ (Ef 4, 26).

Hnev, či už prejavovaný alebo potlačený, sa musí vyriešiť a s ním súvisiace zranenia vyliečiť, aby vzťah mohol rásť. Úžasnou správou je, že nemusíme nechať zranenia, aby zničili našu intimitu.

MUDr. B. Vaščák

Stalo sa:

- 15. 9. - slávnosť Sedembolestnej Panny Márie o 10:30 v Doline

•

- 22. 9. - zbierka na Rádio Lumen - Víťaz 652,70 eur, Ovčie 285 Eur

•

- 28. 9. - výstup na kopec Sľubica so sv. omšou o 12:00

•

- 6. 10. - sv. omša v Doline za poľovníkov o 10:30, ktorú celebroidal Peter Kyšela, farár v Šarišských Michaľanoch

• • •

Stane sa:

- 20. 10. - zbierka na misie

•

- 27. 10. - v nedeľu prídu do našej farnosti bratia bosí karmelitáni z Lorinčika, ktorí budú slúžiť sv. omše; tiež prídu s prosbou o milodary na výstavbu ich kláštora a Domu modlitby v Lorinčíku; v daný deň bude možnosť prijať škapuliar

• • •

Ohlášky október 2013

- sobáš 26. októbra v Hrabkove

- Ján Humeňanský, syn rodičov + Jána a Emílie rod. Uličnej, narodený v Prešove, bývajúcí v Ovčí a Mgr. Eva Harčáriková, dcéra rodičov Tomáša a Evy rod. Čechovej, narodená v Prešove, bývajúcá v Hrabkove

Prehľad bohoslužieb

		Vítaz		Ovčie	
14. 10.	Pondelok				
15. 10.	Utorok	18:00	70: Imrich Ungvarský a 45: spoloč. života s manželkou Helenou		
16. 10.	Streda			18:00	† Alojz, Valent, Zuzana a Valent, Mária
17. 10.	Štvrtok	7:00	† Františka, Apolónia, Dagmar, Štefan, Helena a Štefan		
18. 10.	Piatok	18:00	† Mária P. a Margita G.	17:00	† Apolónia, Ján a Jozef Jenčovci
19. 10.	Sobota	7:00	† Marcela Virbová		
20. 10.	29. nedeľa cez rok - C	7:30	za farnosť	9:00	† Mária Balogová (výročná)
		10:30	50: Jaroslav a Ema Uliční		
21. 10.	Pondelok				
22. 10.	Utorok	18:00	za ZBP rodiny Velčokovej		
23. 10.	Streda			18:00	† Alojz
24. 10.	Štvrtok	7:00	za ZBP Jána		
25. 10.	Piatok	18:00	† Valent, Anna a Žofia Krankotovci	17:00	† Peter, Mária a Eva Hermanovci
26. 10.	Sobota	7:00	za farnosť		
27. 10.	30. nedeľa cez rok - C	7:30	77: Albert Magda	9:00	† Helena, Alžbeta, Valent, Apolónia, Jozef a Mária Humeňanskí
		10:30	50: Milan Kochan		
28. 10.	Pondelok				
29. 10.	Utorok	18:00	za členov prístrešia Albína Čechová		
30. 10.	Streda			18:00	† Margita a Štefan Sabolovci
31. 10.	Štvrtok	7:00	za ružencové bratstvo		
1. 11.	Všetkých svätých	7:30	† Albert Blizman	9:00	† Anna a Martin Ungvarský
		10:30	za farnosť		
2. 11.	Pamiatka zosnulých	7:00	vlastný úmysel	9:00	† Andrej Pribula
		10:30	† Florián, Štefan, Ján a Ján		
3. 11.	31. nedeľa cez rok - C	7:30	za združenie včelárov	9:00	† Ján, Justína a Žofia Pribulovci
		10:30	za ZBP Jozefa Magdu		
4. 11.	Pondelok				
5. 11.	Utorok	18:00	† Mikuláš a Mária Uliční		
6. 11.	Streda			18:00	za ZBP rodiny Rastislava a Marieny
7. 11.	Štvrtok	7:00	† Alžbeta a Valent		
8. 11.	Piatok	18:00	† Karol, Pavol a Otilia	17:00	† Michal, Martin a Barbora
9. 11.	Sobota	7:00	† Ján a František		
10. 11.	32. nedeľa cez rok - C	7:30	† Helena Balogová	9:00	† Martin a Stanislav Balogovci
		10:30	za farnosť		

15. 9. 2013 Sedembolestná Panna Mária, sv. omša v Doline

22. 9. 2013 na Národnom pochode za život v Košiciach sa zúčastnilo vyše 80 tisíc ľudí

28. 9. 2013 sv. omša pri kríži na vrchu Slúbica

